

Evenes kommune

► Områdeplan Evenes

Konsekvensutredning - Landskap

Oppdragsnr.: 5186393 Dokumentnr.: LARK-01 Versjon: J01 Dato: 2022-04-25

Oppdragsgiver: Evenes kommune
Oppdragsgivers kontaktperson: Stein-Even Fjellaksel
Rådgiver: Norconsult AS, Skoleveien 1, NO-9407 Harstad
Oppdragsleder: Lars André Uttakleiv
Fagansvarlig: Marit Berntzen
Andre nøkkelpersoner: Marte Bjørnstad Andressen, Svitlana Khynevyeh

J01	2022-04-25	Endelig - til bruk	MaLHe	MaAndr	LaaUt
A01	2022-03-04	Utkast til intern fagkontroll	MaLHe	MaAndr	
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammen drag

Planområdet ligger langs E10 ved Harstad/Narvik lufthavn og Evenes flystasjon, mellom byene Harstad og Narvik. Kjørelengde er ca. 45 km til Harstad og ca. 55 km til Narvik via Hålogalandsbrua. E10 går midt gjennom planområdet, og det eksisterer flere adkomster til ulike deler av planområdet per i dag.

I en større landskapsskala befinner planområdet seg i et flatere parti i landskapet, men på nært hold oppleves det kupert. Det preges av langstrakte, relativt lave, skogkledte åser med flere avlange vatn og elveløp/-systemer mellom seg. Deler av området er også myrlendt og vått. Nautå naturreservat ligger sentralt i området. Områdene langs vatnene er delvis tilgjengelige for folk, men vannkantene er preget av gjengroing/naturlig vegetasjon, samt bratt stigning enkelte steder. På åsene ligger det spredte gårdsbruk/boliger og landbruksmark. Der E10 passerer over Nautåas utløp i Langvatnet har det over tid utviklet seg et knutepunkt med etablering av flyplass, forsvarsområder og næringsområder som preger området sterkt i dag.

Landskapet som påvirkes av tiltaket deles inn i tre ulike delområder: A. Langvatnet, B. Forsvaret og C. Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet.

«Langvatnet» består av et vekslende flatt og småkupert landskap ned rundt Langvatnet. Stedvis lav vegetasjon, noe flatehogst. Tomshaugen er skogkledt. Nautåa har utløp i sørøstre del av Langvatnet. «Forsvaret» består av opparbeidet og småkupert terreng med veier og div. forsvarsinstallasjoner. Store myrflater fra Svanevatnet og sørover. «Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet» preges av de to store vatnene, landbruks-/fritidsbebyggelse og dyrket mark. I tillegg er E10, miljøstasjonen og motorcrossbanen (Moan) tydelige landskapsinngrep i området.

Område A Langvatnet er vurdert til «middels verdi», mens område B og C er vurdert til «noe verdi».

Tiltaket planlegges som nevnt i et relativt flatt landskap, og gitt tiltakets omfang kommer det nødvendigvis til å bli godt synlig for omgivelsene. Utbyggingen av tiltakene i sin helhet - med veganlegg, næringsområder etc. vurderes totalt sett til å gi noe negativ konsekvens for landskapet (-). Bakgrunnen for en relativt lav negativ konsekvens ligger i at mange av de tiltakene som hjemles i denne planen allerede er utbygd og/eller regulert. På avstand får heller ikke tiltakene stor påvirkning på det store landskapsbildet.

Landskapsinngrepene blir relativt store, både under anleggsfasen og ved ferdigstillelse av tiltaket. Når vegetasjonen har fått reetablert seg vil det muligens bidra til å dempe inntrykket noe. I tillegg beholdes buffergrense mot elv/vatn, som bidrar til å roe ned helhetsinntrykket. I aktiv anleggsfase vil det bli synlige hauger med masser og det må også regnes med tidvis anleggstrafikk på E10. Dette vil kunne medføre visuell påvirkning samt støy og støv på offentlig veg og for ferdsel i området.

Det er delområde A. Langvatnet som blir mest påvirket, og får størst konsekvenser, i hovedsak fordi det er her de helt nye tiltakene hjemles. De to andre delområdene er vurdert å få små/ubetydelig negative konsekvenser.

Konsekvens av utbygging av planområdet som angitt i tiltaksbeskrivelsen vurderes samlet sett til «noe negativ» (-) for fagtema landskap.

Endelig påvirkning og konsekvens for landskapet kan muligens ytterligere reduseres noe gjennom det videre planarbeidet. Blant annet dersom anbefalte skadereduserende og kompensierende tiltak følges opp. Landskapet vurderes alt i alt å ha lav sårbarhet og god robusthet for de tiltak som søkes hjemlet i dette planforslaget.

Innhold

1	Beskrivelse av tiltaket	5
1.1	Bakgrunn og formål	5
1.2	Planområdet	5
1.3	Tiltaket og tiltaksområde	6
1.3.1	Tiltak som er hjemlet i gjeldende reguleringsplaner – utredes ikke	6
1.3.2	Tiltaksområdet - tiltak som utredes	7
1.4	Krav til utredning	9
2	Metode og datagrunnlag	10
2.1	Metode for utredning ikke-prissatte temaer	10
2.2	Referansealternativ	10
2.3	Utredningsområde	10
2.4	Metode for utredning av fagtema landskap	11
2.4.1	Om metoden	11
2.4.2	Datainnsamling	11
2.4.3	Registreringskategorier	11
2.4.4	Definisjoner	11
2.4.5	Vurdering av verdi	13
2.4.6	Vurdering av påvirkning	16
2.4.7	Vurdering av konsekvens	18
3	Vurdering av verdi	20
3.1	Karakteristiske trekk ved området	20
3.2	Inndeling i delområder	23
3.3	Fastsettelse av landskapskarakter for delområdene:	25
3.4	Verdivurdering av delområder	32
3.5	Oppsummering verdi	38
4	Vurdering av påvirkning og konsekvens	40
4.1	Vurdering av påvirkning	40
4.2	Vurdering av konsekvenser for landskap	46
4.3	Oppsummering – påvirkning og konsekvens	48
5	Anleggsfasen (midlertidige påvirkninger)	49
6	Skadereduserende tiltak	50
7	Samlet vurdering	51
8	Andre hensyn som er relevante for beslutningstaker	52
8.1	Klimaendringer som kan påvirke fagtema landskap:	52
8.2	Virkninger i lys av nasjonale miljømål	54
8.3	Miljøverdier av nasjonal og vesentlig regional interesse	54
8.4	Samlede virkninger:	54
8.5	Usikkerhet	55
9	Kilder	56

1 Beskrivelse av tiltaket

1.1 Bakgrunn og formål

Evenes med Harstad/Narvik lufthavn og Evenes flystasjon utgjør et viktig knutepunkt for transport- og logistikk i regionen. Dette gjelder både for persontrafikk og varetransport. Planområdet ligger langs E10, midt mellom Harstad og Narvik, og med tilknytning til Vesterålen og Lofoten.

Områdeplan Evenes er utarbeidet med grunnlag i økt sivil aktivitet ved Harstad/Narvik lufthavn og framtidige behov i tilknytning til Forsvarets etableringer ved Evenes flystasjon. Dette er langt på vei stedbundne tiltak, som ikke kan og/eller er aktuelle å etablere andre steder i kommunen.

Evenes kommune arbeider for å imøtekomme behovet for arealer til utvikling og nye etableringer i kommunen. Kommunen ønsker å tilrettelegge arealene rundt E10/adkomstkryss til Harstad/Narvik lufthavn for etablerte aktører og framtidige næringsvirksomheter, samtidig som naturverdiene i området hensyntas. Dette gjelder arealer til Forsvaret, Harstad/Narvik lufthavn med tiliggende næringsarealer, Nautå næringspark, samt nye næringsarealer. Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn ligger i hovedsak utenfor (endelig) planområde til Områdeplan Evenes.

Hensikten med planarbeidet er å avklare og tilrettelegge arealene rundt E10 med adkomst, inkludert kryssløsning for adkomst til Harstad/Narvik lufthavn og Evenes flystasjon.

1.2 Planområdet

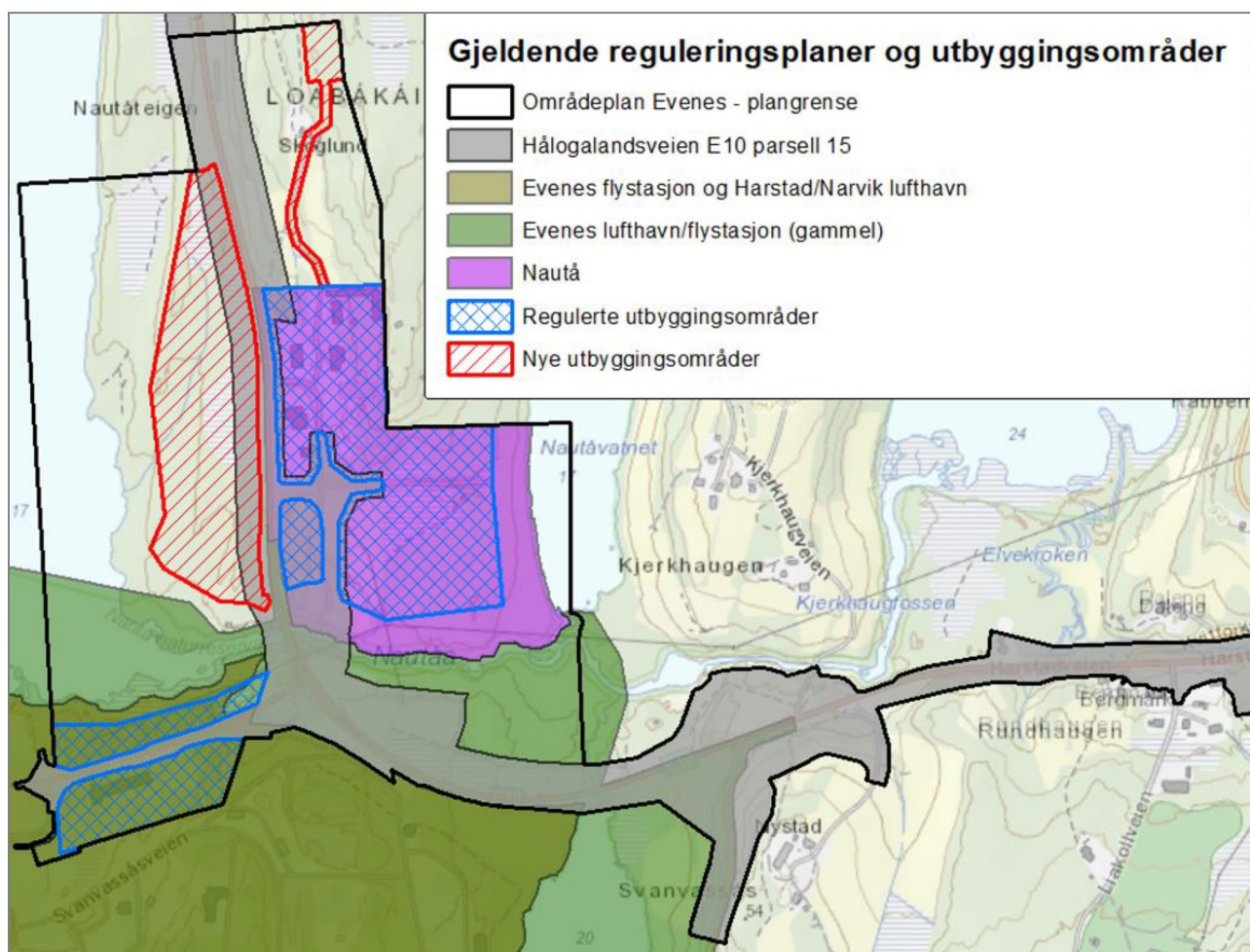
Planområdet ligger langs E10 ved Harstad/Narvik lufthavn og Evenes flystasjon, midt mellom byene Harstad og Narvik (figur 1-1). Kjørelengde er ca. 45 km til Harstad og ca. 55 km til Narvik via Hålogalandsbrua. E10 ligger midt gjennom planområdet, og det eksisterer flere adkomster til ulike deler av planområdet per i dag.

Figur 1-1. Planområdets beliggenhet langs E10 ved Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. Kilde: Gulesider.

Evenes kommune gjennomfører planarbeidet som en områderegulering iht. pbl. § 12-2. Planprosessen ble utløst av et behov for å koordinere og sikre en helhetlig planløsning i området, i samarbeid med offentlige og private aktører. Områdeplanen sikrer kommunale interesser, tilrettelegger arealer for oppgradert E10 og en framtidig næringsutvikling, ivaretar møtepunktene mellom reguleringer, samt sikrer naturverdiene i området.

Nautå naturreservat ivaretas. Det videreføres grønne buffersoner på minimum 50 meter mot alle vann og vassdrag.

1.3 Tiltaket og tiltaksområde

1.3.1 Tiltak som er hjemlet i gjeldende reguleringsplaner – utredes ikke

Statens vegvesens reguleringsplan for Hålogalandsveien E10 parsell 15 ble vedtatt 14.12.2021 (KS-53/21), og er videreført i Områdeplan Evenes. Planen omfatter nye veiløsninger for E10 med sekundærveier. Dette innebærer blant annet ny rundkjøring innenfor Nautå næringsområde, og nytt kryss med adkomst inn til Harstad/Narvik lufthavn. Løsninger for kollektivtrafikk (bussholdeplass) og gang- og sykkelvei er inkludert i planen. I Områdeplan Evenes er det også lagt inn g/s-vei langs E10 østover til Moan innenfor trafikkarealene.

Tilsvaret Nautå næringsområde. Gjeldende regulering, videreføres i områdeplanen. Formål og bestemmelser oppgraderes iht. faktisk situasjon/bruk i området og gjeldende tegneregler for plankart. Næringsformålet utgjør ca. 110 dekar.

Etablerte næringsvirksomheter innenfor næringsområdet per i dag:

- Hotell
- Bensinstasjon og truck stopp
- Serveringssted (grill)
- VAT-bedrift med varig tilrettelagte arbeidsplasser
- Kontor og lagerbygg

Øvrige arealer innenfor eksisterende Nautå næringsområde, avsettes til transport- og arealkrevende næringsvirksomheter. Et avgjørende kjennetegn på «arealkrevende virksomheter» er oftest et stort innslag av ubebygd areal på tomte relativt til bygningsmassens bruksareal (BRA). Ubebygde arealer benyttes til utelagring, parkering, manøvrering og kjøring. Tillatte næringsvirksomheter vil være:

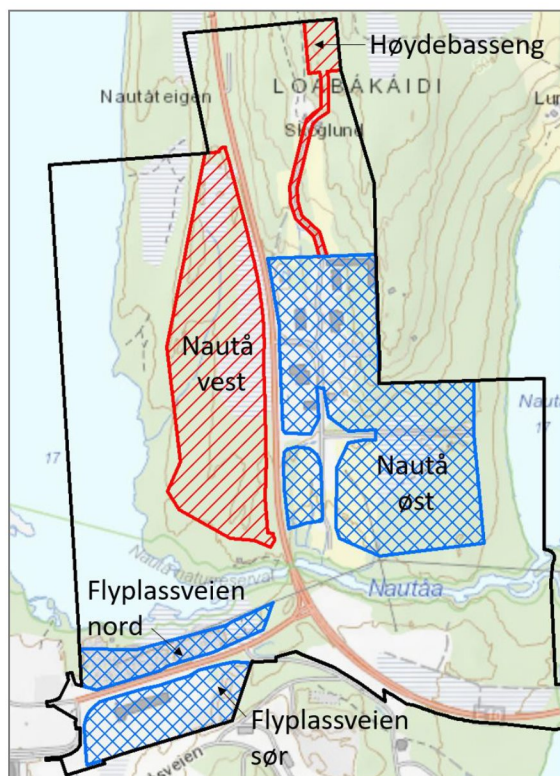
- Lager/logistikk: lager- og distribusjonsfunksjoner, godsterminaler.
- Lokalservice: håndverk, verksted, engros/lager, transport, utleie og byggevarer.
- Handel med plasskrevende varegrupper
- Dagligvarehandel/matbutikk
- Hotell- og servicesenter
- Bilutleie

I tillegg kan det etableres tjenesteyting i form av flerbrukshall eller idrettshall innenfor arealene.

1.3.2 Tiltaksområdet - tiltak som utredes

For alle fagtema som konsekvensutredes vil nye utbyggingsområder som ikke er hjemlet i gjeldende regulering utredes. Det vil si at Nautå vest og høydebassenget med adkomst (figur 1-3) utgjør **tiltaksområdet** i utredningene.

For fagtema landskap og i ROS-analysen inkluderes også Flyplassveien nord og Flyplassveien sør i **tiltaksområdet**. Dette da omreguleringen medfører andre formål og høyere bebyggelse, enn det som er tillatt i gjeldende regulering.

Figur 1-3. Planlagte utbyggingsområder. Regulerte områder (blå) og nye områder (røde). Plangrense = svart linje.

Nautå vest – nye næringsarealer

Et totalt areal på ca. 70 dekar er avsatt til nytt næringsareal mellom E10 og Langvatnet, med krav om detaljregulering iht. pbl § 12-3 før utbygging. %BYA = 80% for disse arealene, og byggehøyde er tilpasset terrenget og bygg på ca. 10-12 m høyde. Tillatte næringsvirksomheter vil være de samme som for Nautå øst.

Høydebasseng

Tilgangen på brannvann i planområdet er vurdert, jf. egen VAO-rapport. For å forbedre trykkforholdene ved brannvannsuttak er det avsatt plass i reguleringsplanen for å etablere høydebasseng/vanntank nord for eksisterende hotell i Nautå næringsområde. Det er også regulert adkomst til området.

Flyplassveien nord og sør – omregulering

Planlagte Evenes Airport City (eiendom 4/106) ligger innenfor gjeldende reguleringsplan for Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn, vedtatt 17.11.2020. Flyplassveien (eiendom 34/1) deler 4/106 i to. Arealene innenfor eiendom 4/106 omreguleres, og det tilrettelegges for følgende funksjoner:

- Parkeringshus og anlegg for trafikkavvikling
 - I tilknytning til parkeringshus åpnes det også for bygging av en mulig vegg/skjermingstiltak for å hindre innsyn mot Forsvarets arealer i sør. Denne tillates bygd 3 meter høyere enn p-huset.
- Hotell- og servicesenter
- Bilutleie
- Kontor/forretning

For næringsarealene nord for Flyplassveien, ca. 14 dekar, er det satt krav om detaljregulering iht. pbl § 12-3 før utbygging. %BYA = 80% for disse arealene. Byggehøyde er tilpasset terrenget og bygg på ca. 5 etg tillates for BN11 og 2 etg. på BN12. Parkeringshus og anlegg for trafikkavvikling og ev. næringsbygg, sør for Flyplassveien, kan bygges med direkte hjemmel i områdeplanen. %BYA = 100% for SPH og 80% for SAA, parkeringshuset kan bygges en meter høyere enn næringsbygg på BN11.

Figur 1-4. Grov skisse av mulig arealutnyttelse av planlagte næringsarealer. Høydebasseng er ikke vist her. Utsnitt hentet fra modell laget av Norconsult.

1.4 Krav til utredning

Planlagte tiltak er vurdert i henhold til *forskrift om konsekvensutredninger*, gjeldende fra 01.07.2017. Tiltaket utløser krav om konsekvensutredning etter:

§ 6 *Planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding.*

og

§ 8 *Planer og tiltak som skal konsekvensutredes hvis de kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn.*

Framtidig planlagt bruk av området er sammenholdt med forskriftens § 10 for i hvilket omfang tiltaket vil kunne bli konfliktfylt og/eller medføre vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

Planprogram:

6.5 Landskap – KU

Definisjon av tema

Temaet omfatter landskapsbildet, det vil si de romlige og visuelle kvalitetene i tiltaket, omgivelsene og hvordan disse endres som følge av planlagte tiltak.

Begrunnelse for utredning og utforming

Tiltaket kan medføre endringer i landskapsbildet, selv om området allerede i er dag preget av eksisterende anlegg og utbygginger. Det er gjennomført landskapskartlegging for Nordland fylke.

Utredningens omfang

Landskapsbildets karakter i dag beskrives og verdien vurderes. Planlagt tiltak skal så beskrives og sammenlignes med dagens situasjon, eventuelt med perspektiver og illustrasjoner. Ut fra dette skal planområdets visuelle egnethet for tiltaket (plassering arealformål) vurderes – herunder både nær- og fjernvirkning. Det skal i tillegg redegjøres for ev. skadereduserende tiltak og landskapstilpasninger hvis dette er aktuelt.

Vurderingen skal legge til grunn data- og kunnskapsgrunnlag fra «Landskapskartlegging i Nordland»

2 Metode og datagrunnlag

2.1 Metode for utredning ikke-prissatte temaer

Konsekvensutredningen av ikke-prissatte temaer gjennomføres i henhold til metoden i Miljødirektoratets Veileder M-1941 for de fagtema som er inkludert i denne. Øvrige ikke-prissatte temaer utredes i henhold til Statens vegvesens håndbok om konsekvensanalyser (Håndbok V712, 2018).

Konsekvensutredningen for fagtema landskap gjennomføres i henhold til metoden i Veileder M-1941:

<https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>

Vurdere miljøkonsekvensene av planen eller tiltaket

Naturmangfold – Forurensning – Kulturmiljø – Friluftsliv – Landskap –
Vannmiljø – Økosystemtjenester – Klimagassutslipp

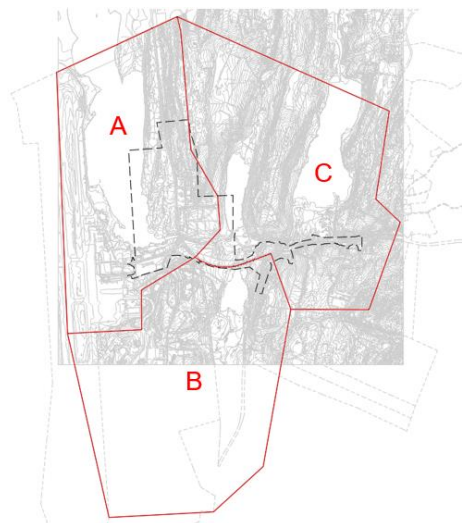
2.2 Referansealternativ

Påvirkning og konsekvenser av tiltaket vurderes i forhold til et referansealternativ. I denne utredningen omfatter referansealternativet nåværende situasjon innenfor planområdet og forventet utvikling i området uten etablering av tiltaket (0-alternativet). Gjeldende arealplaner i og ved planområdet inngår i referansealternativet, dvs. at eksisterende arealbruk og eventuelle vedtatte fremtidige utbygginger legges til grunn.

2.3 Utredningsområde

Konsekvensutredningen omfatter alle områder som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen (**tiltaksområdet**), samt en sone rundt, hvor man kan forvente at utbyggingen vil påvirke landskapet i anleggs- og driftsfasen (**influensområdet**). Tiltaksområdet og influensområdet utgjør til sammen **utredningsområdet**.

Planområdet for Områdeplan Evenes tilsvarer reguleringsplanenes formelle grense, og sikrer tilstrekkelig areal til gjennomføring av tiltaket. Planområdet omfatter tiltaksområdet og deler av influensområdet. Delområdene (A+B+C) omfatter både planområdet og ytterligere influensområder/berørte arealer, dvs. at delområdene = utredningsområdet (se kap. 3.2 for nærmere beskrivelse).

Figur 2-1. Utredningsområde for fagtema landskap. Plangrense vist med sort stiptet strek.

2.4 Metode for utredning av fagtema landskap

2.4.1 Om metoden

Metoden beskrevet i miljødirektoratets veileder M-1941 er benyttet for denne utredningen. Tekst/figurer i metodekapitlet er hentet delvis ordrett/direkte herfra, men er samlet og tilpasset noe.

2.4.2 Datainnsamling

Eksisterende kunnskap om utredningsområdet er innhentet fra aktuelle databaser, arealplaner og utredninger. Detaljert kunnskap er innhentet gjennom feltbefaring 08.06.2021. Dette vurderes tilstrekkelig for å gjøre de nødvendige vurderingene.

Registreringer benyttet som grunnlag for denne konsekvensutredningen er hentet fra digitale kart- og bildedatabaser (f.eks. Naturbase, se kap. 9. Kilder for uttømmende liste), beskrivelse av landskapsregionene i Nasjonalt referansesystem for landskap og landskapskartlegging av landskapstyper i Nordland. Kunnskapen herfra er supplert gjennom egen befarings av området.

Alle bilder er tatt av Norconsult hvis ikke annet er nevnt i bildeteksten.

2.4.3 Registreringskategorier

I Veileder M-1941 utredes landskap som et helhetlig tema der disse elementene inngår:

Naturgeografiske forhold:

- Landskapsvariasjon
- Naturvariasjon innenfor landskapsområdene
- Intakte naturstrukturer i landskapet

Kulturhistorien i landskapet:

- Landskap preget av virksomheter eller faser med betydning for historien
- Landskap preget av bebyggelsesstruktur, bystruktur eller infrastruktur
- Landskap med tilknytning til eller betydning for etniske grupper eller med tilknytning til sosiale grupper
- Landskap knyttet til historisk hendelse, tro eller tradisjon

Andre romlige og visuelle kvaliteter ved landskapet

- Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet
- Landskap med visuelle kvaliteter

Inndeling i delområder

På grunnlag av innsamlet kunnskap er planområdet delt inn i enhetlige delområder, basert på registreringskategoriene i **Error! Reference source not found.**, landskapsregioner i Norge og landskapskartlegging av landskapstyper i Nordland. Med enhetlig menes områder som har en tilnærmet lik funksjon, karakter og/eller verdi.

2.4.4 Definisjoner

Landskap:

Et område formet under påvirkning fra, og samspillet mellom naturlige og/eller menneskelige faktorer (*Den europeiske landskapskonvensjonen, 2004*). Ifølge denne definisjonen omfatter landskap alle typer landskap; by- og bygdelandskap, kyst- og fjellandskap, fra hverdagslandskapet til det storslåtte nasjonallandskapet.

Landskapskomponenter:

Hovedstrukturer som store landskapsformer, store vannformer, store vegetasjonsmessige sammenhenger og større bystrukturer. (SVV, H V712, 2018)

Landskapselementer:

Er naturlige eller menneskeskapte objekter eller enheter. (SVV, H V712, 2018)

Landskapskarakter:

Uttrykk for samspillet mellom et områdes naturgrunnlag, arealbruk, historiske og kulturelle innhold, og romlige og visuelle forhold som særpreger området og skiller det fra landskapet rundt. (M-1941, 2022)

Økosystemtjenester:

Goder og tjenester vi får fra naturen. De bidrar til menneskers velferd, direkte og indirekte. Begrepet omfatter både fysiske goder og ikke-fysiske tjenester vi får fra naturen. Kalles også naturens goder, naturgoder og naturens bidrag til mennesker. (M-1941, 2022)

Naturgeografiske forhold: (M-1941, 2022)

Betydning for regional eller nasjonal landskapsvariasjon

Det enkelte landskap vurderes ut fra en nasjonal referanseramme. Kriteriet innebærer å vurdere hvor vanlig landskapstypen er i nasjonal og regional sammenheng. En distinkt type naturlandskap er et naturlandskap som er viktig for å opprettholde mangfoldet av intakte naturlandskap. Sjeldne naturlandskap i intakt tilstand vektes høyere enn vanligere landskapstyper. Kategoriene lokalt-regionalt-nasjonalt angir referanserammen.

Naturvariasjon innenfor landskapsområdene

Her vurderes sammensetningen av naturlandskapselementer innenfor det enkelte delområde, som komposisjon og romlig struktur. Kriterier som tillegges vekt er mangfold og variasjon, og helhet og sammenheng.

Eksempler er:

- områder med særlig stor variasjon i landskapselementer over korte avstander
- landskap kjennetegnet av særegne eller ekstreme kombinasjoner av ulike landskapselementer, for eksempel landformvariasjon i form av tinder og egger, gjel, skjærgårdspreg, fosser, og stryk.

Intakte naturstrukturer i landskapet

Eksempler er:

- intakte naturstrukturer i ellers fragmenterte naturområder, som blågrønne strukturer i byer
- intakte systemer av vassdrags- eller våtmarksnatur.

Kulturhistorien i landskapet: (M-1941, 2022)

Landskap preget av virksomheter eller faser med betydning for historien

Virksomheter omfatter ulike næringsveier, transport, ferdsel, kommunikasjon og handel, og religiøse forhold. Faser viser til de ulike forhistoriske og historiske fasene fram til i dag. Kriteriet kan også inkludere kulturhistorisk kontinuitet i bosetning og/eller virksomhet over flere faser (tidsdybde). Egenskaper ved landskapet som vektlegges i verdivurderingene er tidsdybde, kontinuitet, helhet, sammenheng, lesbarhet, tilstand og hevd.

Landskap preget av bebyggelsesstruktur, bystruktur eller infrastruktur

Kategorien omfatter forhold som hvor gårdstun eller tettbebyggelse, eiendomsstrukturer og -grenser er plassert. Det gjelder også lokalisering og landskapsmessige årsaker til bydannelser, bymiljøer, kvartaler, store forsvarsanlegg, og sentrale ferdselsårer i landskapet. Disse forholdene bidrar til landskapets særpreg og varierer lokalt og regionalt. Ofte henger strukturene sammen med naturgrunnlaget. Egenskaper ved landskapet som vektlegges er tilstand, hevd, lesbarhet, helhet, sammenheng, og brudd og kontrast.

Landskap med tilknytning til eller som har betydning for etniske grupper og landskap med særlig tilknytning til sosiale grupper

Etniske grupper omfatter den samiske urbefolkningen og de nasjonale minoritetene. Andre etniske grupper kan også være aktuelle, men preger i liten grad landskap i Norge. Landskap kan vise eller preges av etniske gruppers ressursbruk og levevis. I noen tilfeller er det viktig at disse forstås i sammenheng med landskapet. Det gjelder spesielt kulturer knyttet til ekstensiv utmarksbruk, der ulike deler av landskapet har sine funksjoner og sammenhenger i den aktuelle kulturen og bruken av ressurser. Eksempler er samisk reindrift og skogfinsk svedjebruk. Egenskaper ved landskapet som vektlegges er tilhørighet, identitet, mangfold, variasjon, tidsdybde, helhet, sammenheng og lesbarhet.

Eksempler er:

- storgårder og husmannsgrender, og hvordan disse er plassert i landskapet,
- væreierbolig i fiskevær,
- ensidige industristeder med tilhørende fellesfunksjoner, og
- ulike sosiale gruppers boligområder.

I noen tilfeller kan sosiale strukturer leses over større områder og det er disse som er relevante i en landskapsvurdering. Grad av lesbarhet, brudd og kontrast og variasjon har betydning for grad av verdi.

Landskap knyttet til historisk hendelse, tro eller tradisjon

Historiske hendelser kan i noen tilfeller være knyttet til selve landskapets størrelse, utforming og geografiske plassering. Landskap knyttet til historiske hendelser kan være tingsteder (Gulating), slagsteder og krigshistoriske landskap (Hafsfjord og Narvikfjellet), eller andre steder som man knytter kjente historiske hendelser til. Landskap knyttet til tro og tradisjon representerer et immaterielt aspekt ved landskapet som kan være kjent lokalt, regionalt eller nasjonalt eller knyttet til en etnisk gruppe. Eksempler på tro og tradisjon er forestillingen om Dovre, - som mytisk nasjonalfjell og «Norges tak og grunnvoll». Egenskaper ved landskapet som vektlegges er tilhørighet, identitet, lesbarhet, helhet og sammenheng.

Romlig visuelle kvaliteter: (M-1941, 2022)

Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet

Landskap med verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet som er allment anerkjent som verdifulle.

Landskap med visuelle kvaliteter

Landskap med verdi knyttet til landskapets visuelle karakter. Det er for eksempel landskapets helhet, variasjon, eller om landskapet gir sterke visuelle inntrykk.

2.4.5 Vurdering av verdi

Verditabellen for landskap angir verdier for delområdene ut fra deres egenskaper (landskapskarakter).

Verdi vurderes ved å se på delområdenes kvaliteter i sin helhet med utgangspunkt i landskapskarakteren. Verdikategoriene er basert på samlekategoriene naturgeografiske forhold, kulturhistorien i landskapet og romlig-visuelle forhold. I verdivurderingene er det verdiene i nullalternativet som legges til grunn.

Det skal vurderes hvilke kategorier som er mest relevante for hvert enkelt delområde. Verdivurderingen kan gjøres på bakgrunn av en eller flere kategorier.

Verdier som kan gi grunnlag for innsigelse inngår i kategoriene stor eller svært stor.

I tillegg til å angi en av verdikategoriene; ubetydelig, noe, middels, stor og svært stor, skal det vurderes plassering innenfor kategorien. Dette er viktig for å sette en riktig konsekvensgrad.

Tabeller: Verdisetting av landskap

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Betydning for regional/nasjonal landskapsvariasjon		Vanlig forekommende naturlandskap	Godt og representativt eksempel på en distinkt type naturlandskap, lokalt viktig.	Godt og representativt eksempel på en distinkt type naturlandskap, regionalt viktig.	Særlig godt og representativt eksempel på en distinkt type naturlandskap, nasjonalt viktig.
Naturvariasjon innenfor landskapsområde (inkludert kulturbetinget naturvariasjon)			Landskap med middels variasjon, natursystemer og/eller andre naturlandskapselementer, lokalt viktig.	Landskap med stor variasjon i, eller karakteristisk sammensetning av, landformer, geologiske elementer, natursystemer og/eller andre naturlandskapselementer, regionalt viktig.	Landskap med svært stor variasjon i, eller karakteristisk sammensetning av landformer, geologiske elementer, natursystemer og/eller andre naturlandskapselementer, nasjonalt viktig.
Intakte naturstrukturer i landskapet			Sammenhengende naturstrukturer av lokal betydning	Større sammenhengende naturstrukturer av regional betydning	Større sammenhengende naturstrukturer av nasjonal betydning

Figur 2-2. Tabell «Naturgeografiske forhold»

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Landskap preget av virksomheter eller faser med betydning for historien		Landskap som i noen grad viser virksomheter eller faser av kulturhistorisk betydning.	Landskap som i middels stor grad viser virksomheter eller faser av kulturhistorisk betydning.	Landskap som i stor grad viser virksomheter eller faser av kulturhistorisk betydning.	Landskap som i svært stor grad viser virksomheter eller faser av kulturhistorisk betydning.
Landskap preget av bebyggelsesstruktur, bystruktur eller infrastruktur		Normalt forekommen de by-, bebyggelses eller infrastruktur.	Landskap som i middels stor grad er preget av særegne og intakte by-, bebyggelses eller infrastruktur.	Landskap som i stor grad er preget av særegne og intakte by-, bebyggelses- eller infrastruktur.	Landskap som i svært stor grad er preget av særegne og intakte by-, bebyggelses- eller infrastruktur.
Landskap med tilknytning til eller som har betydning for etniske grupper Landskap med tilknytning til sosiale grupper		- Landskap som i noen grad har tilknytning til/har betydning for å vise ressursbruk og levevis til etniske grupper. - Landskap som i noen grad har tilknytning til sosiale grupper.	- Landskap som i middels stor grad har tilknytning til/har betydning for å vise ressursbruk og levevis til etniske grupper. - Landskap som i middels stor grad har tilknytning til sosiale grupper.	- Landskap som i stor grad har tilknytning til/har betydning for å vise ressursbruk og levevis til etniske grupper. - Landskap som i stor grad har tilknytning til sosiale grupper.	- Landskap som i svært stor grad har tilknytning til/har betydning for å vise ressursbruk og levevis til etniske grupper. - Landskap som i svært stor grad har tilknytning til sosiale grupper.
Landskap knyttet til historisk hendelse, tro eller tradisjon		Landskapet er i noen grad knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon.	Landskapet er i middels grad knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon, lokalt viktig.	Landskapet er i stor grad knyttet til historiske hendelser eller tro og tradisjon, regionalt viktig.	Landskapet er i svært stor grad knyttet til historiske hendelser eller tro og tradisjon, nasjonalt viktig.

Figur 2-3. Tabell «Kulturhistorien i landskapet»

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi høyeste forvaltningsprioritet
Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet			Landskap som er allment anerkjent i lokal sammenheng/knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet lokalt.	Landskap som er allment anerkjent i regional sammenheng/knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet regionalt.	Landskap som er allment anerkjent i nasjonal sammenheng/knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet nasjonalt.
Landskap med visuelle kvaliteter		Landskap med noen visuelle kvaliteter.	Landskap med gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av lokal betydning.	Landskap med særlig gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av regional betydning.	Landskap med unike visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av nasjonal betydning.

Figur 2-4. Tabell «Andre romlige visuelle kvaliteter»

Hvordan rangere verdi?**Landskap med etablert forvaltningsstatus**

Landskap med etablert forvaltningsstatus, og som er kartfestet på nasjonalt nivå, skal tillegges verdi som nevnt under. Hvilken verdi et slikt landskap skal få vurderes med utgangspunkt i tabellene over.

Verdensarvområder

Verdensarvområder skal tillegges svært stor verdi. Det er utarbeidet egne retningslinjer for konsekvensutredning av tiltak som kan komme i konflikt med naturmangfold og/eller landskap på verdensarvlista. Disse verdensarvområdene berøres under fagtema landskap:

- Bergstaden Røros
- Vegaøyan
- Vestnorsk fjordlandskap – Geirangerfjorden, og Nærøyfjorden
- Industriarven Rjukan-Notodden

Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA)

Skal tillegges stor eller svært stor verdi.

Nasjonale kulturhistoriske bymiljøer

Skal tillegges svært stor eller stor verdi.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket skal tillegges stor eller svært stor verdi.

Verdifulle kulturlandskap

Verdifulle kulturlandskap skal tillegges svært stor, stor eller middels verdi.

Hvordan vurdere landskapets økosystemtjenester?

Det er to økosystemtjenester som kan påvirkes negativt av planen eller tiltaket, og som bør vurderes under for landskap.

1. Stedsidentitet

Skal reflektere landskap som gir identitetsfølelse knyttet til steder, regioner eller og/eller lokal stedstilhørighet.

2. Inspirasjon og symbolske perspektiver

Skal reflektere hvordan et område og miljøet der blant annet gir inspirasjon og grunnlag for kunst, produkter og samfunn.

Verdikart

I henhold til M-1941 skal alle delområder verdisettes og framstilles på et verdikart. Verdikartet skal vise verdiene på delområdene og skal dekke planområdet og relevante delområder i influensområdet. Alle arealene innenfor planområdet skal vurderes, og skal fargelegges i henhold til tabellen under.

Ved utarbeidelse av verdikart skal det gjøres en konkret vurdering av hvilken transparens det enkelte delområdet (f.eks. en naturtype, et enkelt kulturmiljø) og større polygoner (f.eks. delområder avgrenset på landskapsnivå) skal ha. Det er viktig å være klar over at dersom man gjør fargene mer transparent, så vil fargeframstillingen framstå annerledes enn det som er oppgitt i fargekodedatabellen.

	Anbefalt signatur	RGB-farge ³⁹ /strektykkelse
Avgrensning av planområdet	-----	Sort, stiplet linje
Uten betydning		217, 217, 217 (50% transparent)
Noe verdi		255, 254, 55 (50% transparent)
Middels verdi		254, 192, 45 (50% transparent)
Stor verdi		253, 112, 50 (50% transparent)
Svært stor verdi		175, 15, 15 (50% transparent)

Figur 2-4. Fargebruk på verdikart

2.4.6 Vurdering av påvirkning

Planen eller tiltaket påvirker landskapsverdiene ulikt i de ulike delområdene. Det skal vurderes i hvilken grad området blir påvirket av planene eller tiltaket. Påvirkning skal vurderes i forhold til situasjonen i nullalternativet. Påvirkningstabellen hjelper å fastsette riktig påvirkningsgrad.

For å kunne beskrive påvirkningen er det nødvendig å vite hva tiltaket eller planen innebærer for berørte områder. For å kunne gjøre en vurdering av konsekvenser for landskapstemaet som helhet, må en sette seg inn i hva tiltaket representerer for det eller de berørte delområdene.

Veilederen beskriver hvordan man vurderer ulike påvirkningsfaktorer og miljøverdier knyttet til landskap. Vurderinger må suppleres av faglig skjønn. Det skal vurderes hvordan og i hvor stor grad planen eller tiltaket endrer delområdets landskapskarakter. Ved vurdering av påvirkning er det kun virkninger av varig karakter som skal vurderes. Midlertidig påvirkning i anleggsperioden kan ved behov beskrives separat i et eget avsnitt.

Disse forholdene bør vurderes:

- Arealbeslag, terrenginngrep og endringer i landskapets fysiske innhold
- Tiltakets utforming, lokalisering og arkitektonisk utforming der det er relevant
- Påvirkning på romlige og funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet
- Synlighet og visuelle forhold, inkludert avstand til tiltaket/landskapsendringen, tiltakets/landskapsendringens utstrekning og skala, og opplevelsen av nøkkelementer i landskapet

Graden av negativ eller positiv påvirkning vurderes etter kriteriene i tabellen under. Tabellen brukes til å vurdere grad av påvirkning for landskap. I tillegg til å angi påvirkning på skalaen fra Forbedret til Sterkt forringet, skal det vurderes plassering innenfor kategorien. Dette er viktig for å sette en riktig konsekvensgrad. Vurderingene begrunnes i en kort og konsis tekst.

Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Areal	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringe landskap.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med ingen/ubetydelig påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med noe negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med stor negativ påvirkning på landskapskarakteren.
Skala/dimensjoner	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet og framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala.
Visuell fjernvirkning	N.A.	Tiltaket har ingen/ubetydelige visuelle virkninger.	Tiltaket har visuelle virkninger som i noen grad forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som dominerer og forringer opplevelsen av delområdet.
Utforming og lokalisering	Tiltaket bygger opp under romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller reduserer fragmentering.	Tiltaket bryter ikke/i ubetydelig grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører ingen/ubetydelig fragmentering.	Tiltaket bryter noe med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører noe fragmentering.	Tiltaket bryter med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører fragmentering.	Tiltaket bryter i stor grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører omfattende fragmentering.
Arkitektonisk utforming	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, og/eller har særlig god design.	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har noe dårlig design.	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har dårlig design.	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, og/eller har svært dårlig design.

Figur 2-5. Tabell for vurdering av planen eller tiltakets påvirkning på landskap

Supplerende vurderinger

En vurdering av påvirkning skal belyse positive og negative virkninger, både direkte og indirekte. Det skal også fremgå hvor varige påvirkningene er.

Virkningens varighet

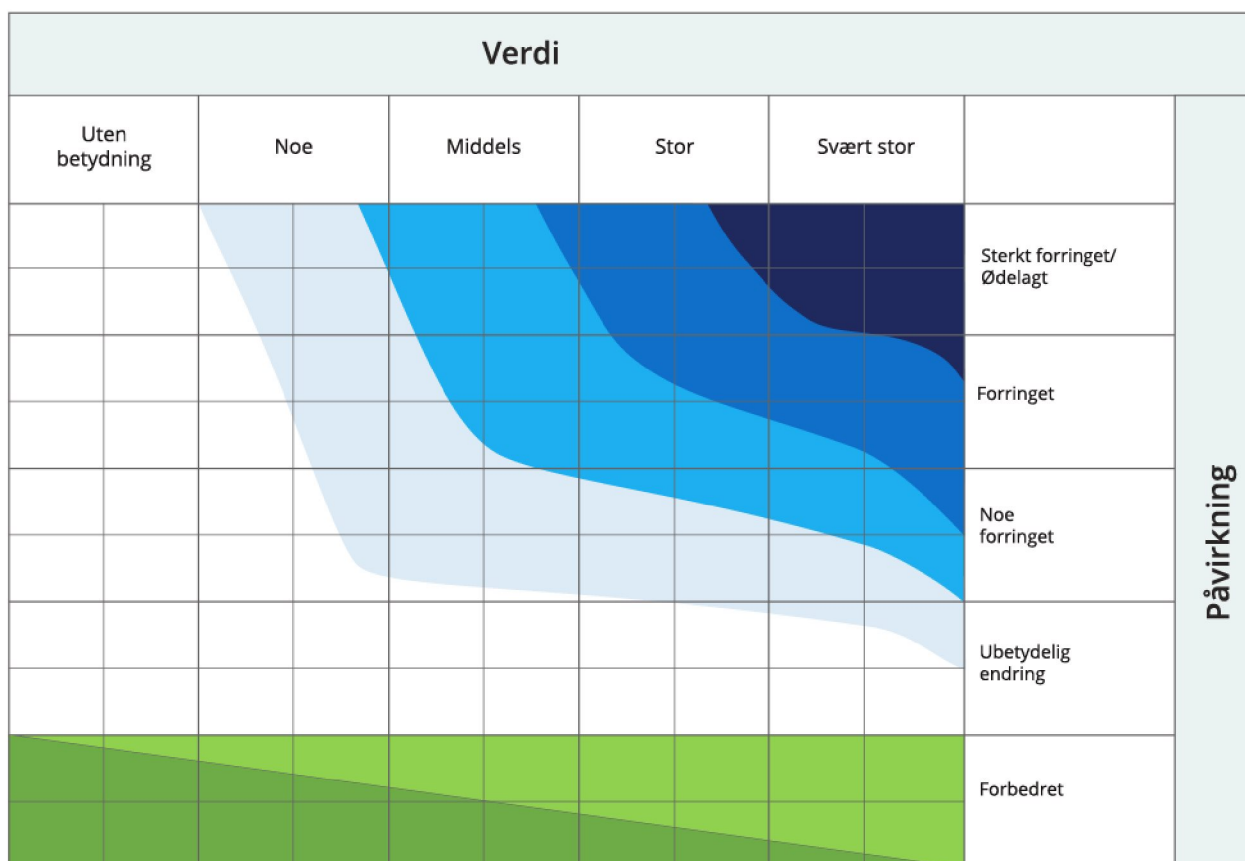
Alle områder som blir berørt av et tiltak eller en plan skal identifiseres, men bare områder som blir varig påvirket skal vurderes. Varig påvirkning kan være både miljøskader og miljøforbedringer. Med varige miljøskader menes både irreversible inngrep og miljøendringer hvor det vil kreve lang tid eller omfattende restaurering for å gjenskape. Varig påvirkning kan følge både av tiltak i anleggsperioden og av det ferdige tiltaket. Langsiktige virkninger er varige miljøvirkninger av tiltaket, som kan inntreffe på lang sikt, også utover planen eller tiltakets levetid. I enkelte tilfeller er det relevant å beskrive midlertidige påvirkninger på et område, gjerne knyttet til anleggsfasen. Slike virkninger skal beskrives separat fra selve påvirkningsvurderingen.

Indirekte virkninger

Miljøvirkninger som ikke følger direkte av tiltaket eller planen som utredes, kalles indirekte virkninger. De kan utløses av tiltaket eller planen. Eksempel: Tiltak og planer som legger til rette for byspredning eller etablering av næringsområder, som i neste omgang gir økte klimagassutslipp eller påvirker friluftsområder, natur- og kulturmiljøer. Indirekte virkninger er ofte kompliserte å dokumentere og beskrive. De kan være usikre og koblet til forhold som ligger utenfor tiltaket som vurderes. Indirekte virkninger kan håndteres som tilleggsanalyser, eller omtales i presentasjonen for beslutningstaker.

2.4.7 Vurdering av konsekvens

Konsekvensvifta finner delområdets konsekvens, basert på vurderingene av verdi og påvirkning. For å komme frem til en samlet konsekvensgrad for landskap, skal det først gjøres en vurdering av konsekvens for hvert delområde. Konsekvensgrad for hvert delområde bestemmes ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning og plassere disse i konsekvensvifta. Konsekvensvifta viser hvor alvorlig konsekvensene ved planen eller tiltaket forventes å bli. Det utarbeides en konsekvensvifte for hvert alternativ som utredes.

Figur 2-6. Konsekvensvifte.

Konsekvensgraden for hvert enkelt delområde skal begrunnes. Dette danner grunnlaget for en konsekvensvurdering av samlet konsekvens for landskap for hvert alternativ som konsekvensutredes.

Konsekvensvifta er bygd opp slik at delområder med stor og svært stor verdi kan oppnå mest negativ konsekvensgrad. De kan få svært alvorlig miljøskade. De mest positive konsekvensgradene, stor eller svært stor miljøforbedring, er forbeholdt områder eller delområder med lav, ubetydelig eller noe verdi. Her kan skadereduserende tiltak, som restaurering eller istandsetting, gi bedret miljøtilstand. Hvis det er usikkerhet knyttet til vurderingen som er relevant, skal det gjøres rede for den.

Vurderingene av både verdi og påvirkning legger nullalternativet til grunn, og det innebærer at konsekvensene beskriver endringer sammenliknet med nullalternativet. Det gjelder både miljøskader og miljøforbedringer.

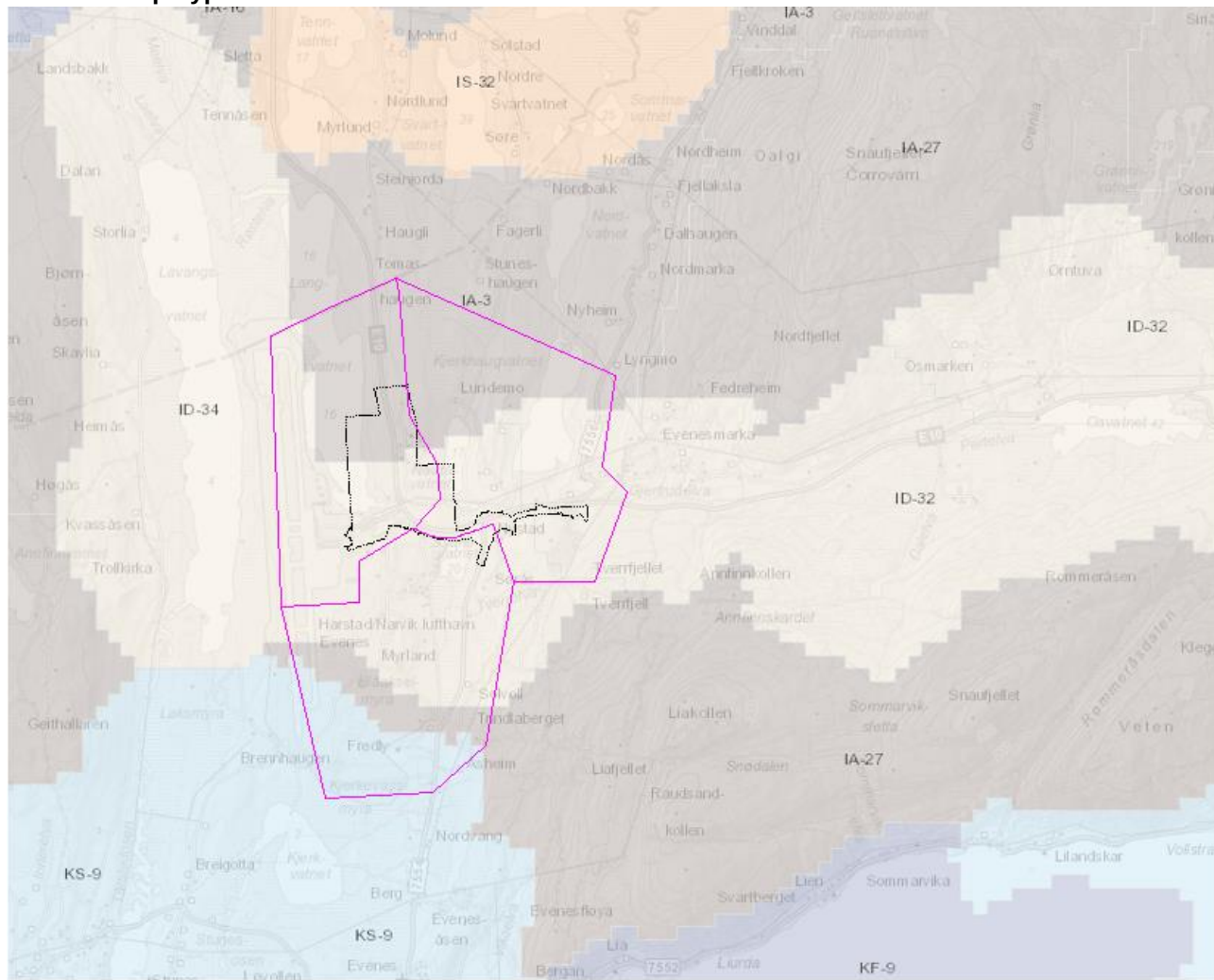
Konsekvensgrad for delområder. (Hentet fra fra konsekvensvifta)	Beskrivelse (Sammenlignet med nullalternativet)
Svært alvorlig miljøskade (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
Alvorlig miljøskade (---)	Alvorlig miljøskade for området.
Betydelig miljøskade (--)	Betydelig miljøskade for området.
Noe miljøskade (-)	Noe miljøskade for området.
Ubetydelig miljøskade (0)	Ingen eller ubetydelig miljøskade for området.
Noe miljøforbedring (+) / Betydelig miljøforbedring (++)	Miljøgevinst for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++).
Stor miljøforbedring (+++) / Svært stor miljøforbedring (++++)	Stor miljøgevinst for området. Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Benyttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdøkning som følge av tiltaket.
Konsekvensgrad for miljøtemaet	Kriterier for konsekvensgrad
Kritisk negativ konsekvens	Stor andel av alternativets område har særlig høy konfliktgrad. Vanligvis flere delområder med konsekvensgrad svært alvorlig miljøskade (----), og i tillegg store samlede virkninger. Brukes unntaksvis.
Svært stor negativ konsekvens	Stor andel av alternativets område har høy konfliktgrad. Det er delområder med konsekvensgrad svært alvorlig miljøskade (----), og ofte flere/mange områder med alvorlig miljøskade (---). Vanligvis store samlede virkninger.
Stor negativ konsekvens	Flere alvorlige konfliktpunkter for temaet. Ofte vil flere delområder ha konsekvensgrad alvorlig miljøskade (---).
Middels negativ konsekvens	Ingen delområder med de høyeste konsekvensgradene, eller disse er vektet lavt. Delområder med konsekvensgrad betydelig miljøskade (--) dominerer.
Noe negativ konsekvens	Kun en liten del av alternativets område har konflikter. Ingen delområder har de høyeste konsekvensgradene, eller disse er vektet lavt. Vanligvis vil konsekvensgraden noe miljøskade (-) dominere.
Ubetydelig konsekvens	Alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer sammenlignet med nullalternativet. Det er få konflikter og ingen konflikter med de høyeste konsekvensgradene.
Positiv konsekvens	Totalt sett er alternativet en forbedring for temaet sammenlignet med nullalternativet. Det er delområder med positiv konsekvensgrad og kun få delområder med lave negative konsekvensgrader. De positive konsekvensgradene oppveier klart delområdene med negativ konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Stor forbedring for temaet. Mange eller særlig store/viktige delområder med positiv konsekvensgrad. Kun ett eller få delområder med lave negative konsekvensgrader, og disse oppveies klart av delområder med positiv konsekvensgrad.

Figur 2-7. Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder.

3 Vurdering av verdi

3.1 Karakteristiske trekk ved området

NiN-landskapstyper:

Figur 3-1. Fra Naturbase – NiN landskapstyper. Plangrense i svart, delområder i rosa.

LA-TI-I-D-34 - Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur

Landskapstypen omfatter dallandskap der dalformen er relativt åpen og middels sterkt nedskåret fra omkringliggende åser, fjell og/eller slettelandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Områdene har mindre tydelig innsjøpreg, og ingen vann/innsjøer som er større enn 2 km². Områdene har normalt både elver og mindre innsjøer. Landskapet har et tydelig preg av menneskelig påvirkning. Mer enn 2 km² eller mer enn en fjerdedel av området har spredt bebyggelse, gårdsbruk, næringsområder, større samferdselsanlegg, flyplasser med større gressarealer, konsentrasjoner av bebyggelse eller teknisk infrastruktur i form av grender, bygder, små tettsteder, bolig og hyttefelt.*

LA-TI-I-D-32 - Relativt åpent dallandskap under skoggrensen

Landskapstypen omfatter dallandskap der dalformen er relativt åpen og middels sterkt nedskåret fra omkringliggende åser, fjell og/eller slettelandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Områdene har mindre tydelig innsjøpreg, og ingen vann/innsjøer som er større enn 2 km². Områdene har normalt både elver og mindre innsjøer. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.*

LA-TI-I-A-3 - Grunne daler i ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur

Landskapstypen omfatter dal- eller skålformede deler av ås- og fjellandskapet, som ikke er store eller nedskårne nok til å inkluderes i hovedtypen dallandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog.

Landskapet har et tydelig preg av menneskelig påvirkning. Mer enn 2 km² eller mer enn en fjerdedel av området har spredt bebyggelse, gårdsbruk, næringsområder, større samferdselsanlegg, flyplasser med større gressarealer, konsentrasjoner av bebyggelse eller teknisk infrastruktur i form av grender, bygder, små tettsteder, bolig og hyttefelt.*

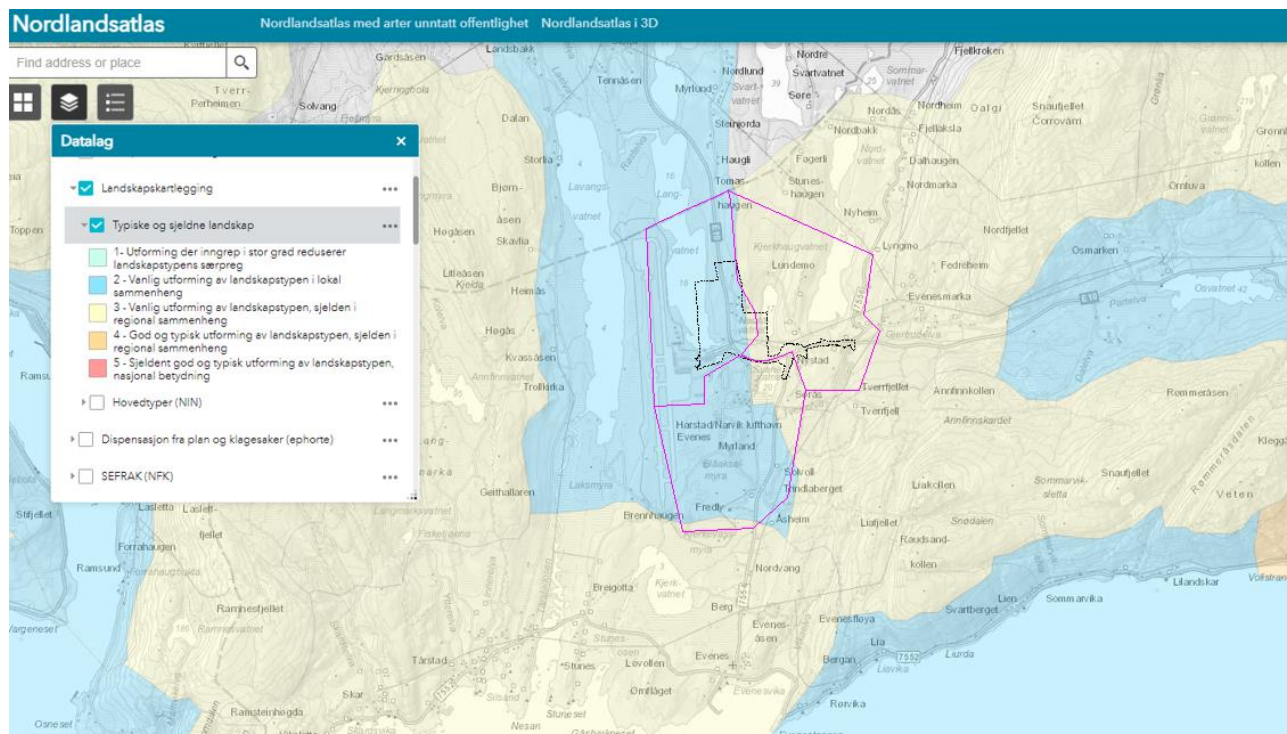
LA-TI-K-S-9 - Beskyttet indre småkupert kystslette

Typen omfatter landskap på den indre delen av kystsletta, ofte på innsiden av større øyer eller i kystslette innover mot fjordene som i større grad er skjermet for bølge- og vindeksponering fra åpent hav. Landområdene har 'innlandsegenskaper' i form av forekomst av vassdrag og økt arealbruksintensitet. Områdene hører til den mer kupert delen av kystsletta med vekslende terreng over og under havnivå. Områdene har lav til middels arealbruksintensitet, fra områder helt uten bebyggelse og infrastruktur til mindre grender, fiskevær, samlinger av fritidsbebyggelse og næringsvirksomhet. Større samferdselsanlegg og flyplasser med større gressarealer kan inngå. Omfanget av bebyggelse, infrastruktur og menneskelig arealbruk samvarierer oftest med eksponering mot vind og bølger fra åpent hav (landskapsgradient indre-ytre kyst).*

LA-TI-I-A-27 - Middels kupert ås- og fjellandskap under skoggrensen

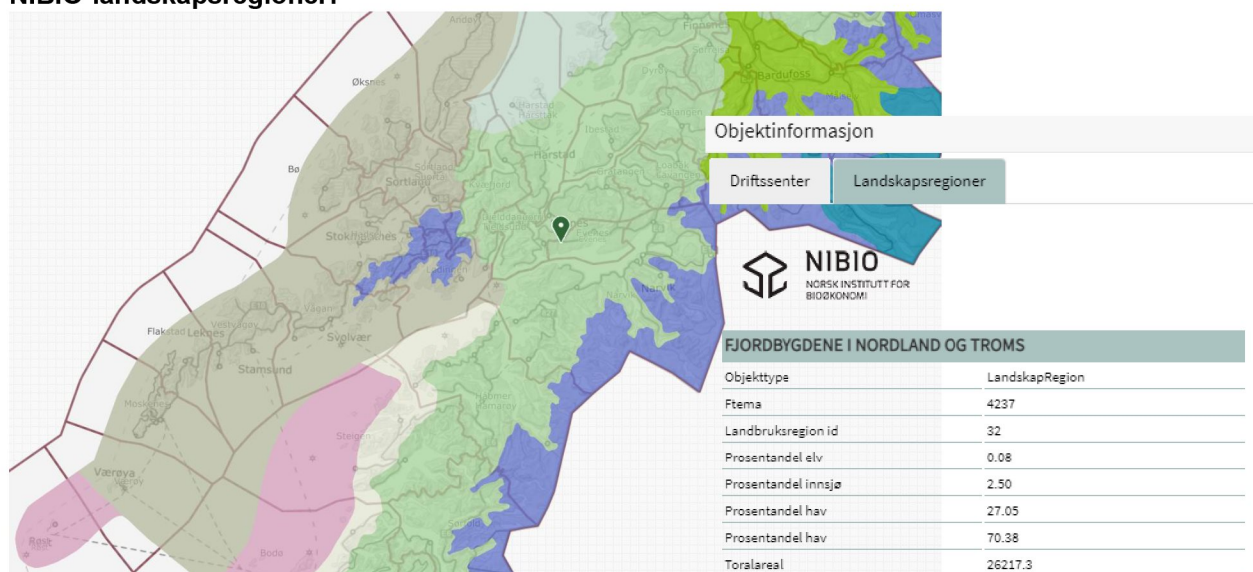
Landskapstypen omfatter middels kupert ås- og fjellandskap med høydeforskjeller mellom 100 og 250 meter innenfor avstander på 1 km. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.*

*beskrivelser hentet fra NIN landskapstyper.

Figur 3-2. Fra nordlandsatlas: Landskapskartlegging - representativitet og sjeldenhet. Plangrense i svart, delområder i rosa

NIBIO-landskapsregioner:

Figur 3-3. Utsnitt fra Kilden kart (NIBIO).

I beskrivelsen av landskapsregion 32 Fjordbygdene i Nordland og Troms (NIBIO) finnes nærmere beskrivelse av landskapsregionens særtrekk. Det som har mest betydning for denne regionen er landskapets hovedform (fjordtrau med variert hovedform; fra spisse tinder til rolige åser) og kulturpreg, samt fjord og vassdrag (mange fjorder og korte vassdrag).

Det er ingen av delområdene som ligger i dag ligger innenfor landskap markert med etablert forvaltningsstatus (verdensarvområder, KULA, nasjonale kulturhistoriske bymiljøer, utvalgte kulturlandskap i jordbruket eller verdifulle kulturlandskap). Det tas forbehold om at Kartlegging av Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) ikke er ferdig for Nordland fylke.

Overordnet landskapsbeskrivelse av utredningsområdet:

Figur 3-4. Utredningsområdet vist i en større sammenheng. Utklipp fra 3D kommune kart.

I en større landskapsskala befinner utredningsområdet seg i et noe flatere parti i landskapet, men på nært hold/innenfor utredningsområdet oppleves det kupert. Det preges av langstrakte, relativt lave, skogkledte åser med flere avlange vatn og elveløp/-systemer mellom seg. Deler av området er også myrlendt, og vått. Nautå naturreservat ligger sentralt i området. Områdene langs vatnene er delvis tilgjengelige for folk, men vannkantene er preget av gjengroing/naturlig vegetasjon, samt bratt stigning enkelte steder. På åsene ligger det spredte gårdsbruk/boliger og landbruksmark som vitner om bruk av området lenger tilbake i tid. Gjennom utredningsområdet slynger dagens E10 seg (fra nord til sør/øst); sørover langs østsiden av Langvatnet, østover mellom Nautåvatnet og Svanevatnet og fortsetter østover på sørsiden av Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet.

Der E10 passerer over Nautåas utløp i Langvatnet har det over tid utviklet seg et knutepunkt med etablering av flyplass, forsvarsområder og næringsområder som preger området sterkt i dag. I dag reguleres og tilrettelegges det også for ytterligere boligbygging i området som en konsekvens av næringsutvikling rundt Flyplasskrysset.

3.2 Inndeling i delområder

Valg av delområder:

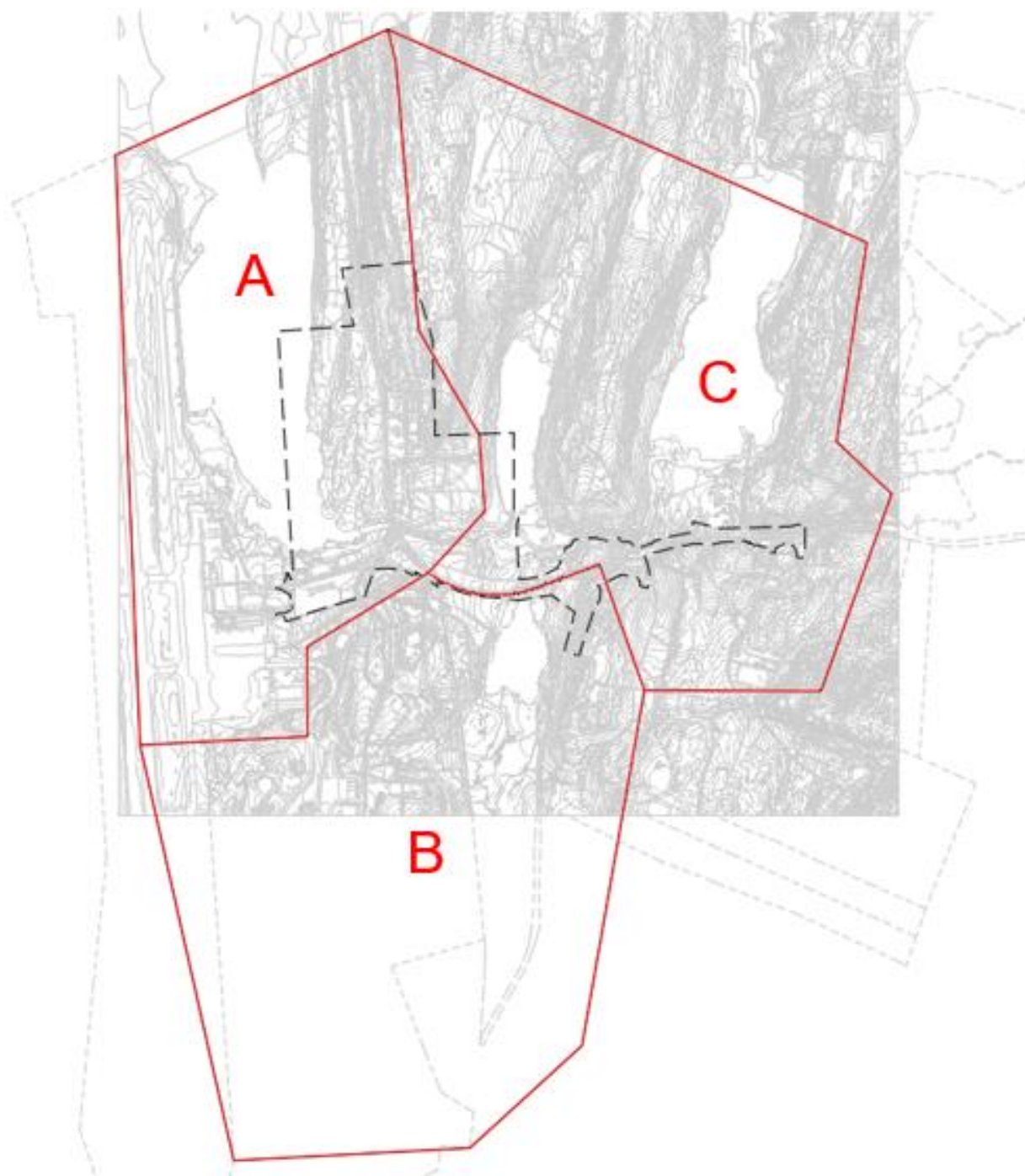
For oppdeling i og avgrensning av delområder er det tatt utgangspunkt i følgende;

1. arealet som berøres av de konkrete, fysiske landskapsendringene som planlegges eller kan forventes
2. øvrige områder utover planområdet hvor endringene påvirker opplevelsen av landskapet

Avgrensningen av utredningsområdet er tilpasset planlagte tiltak, slik at både nær- og fjernvirkninger behandles. Delområdene omfatter både selve inngrepsområdet(planområdet) og influensområder (berørte arealer), dvs. at delområdene = utredningsområdet.

Ut fra dette ble arealer sør for Forsvarets område ikke vurdert å være relevante å utrede, da planlagte tiltak ikke vil bli spesielt synlige herfra. Og nordre del av Langvatnet er ikke tatt med da det ikke berøres, og ligger sånn til i landskapet at tiltak ikke synes spesielt herfra. Mot øst er tilgrensende areal til veg samt nærliggende bebyggelse inkludert. I vest avsluttes området med rullebanene til flyplassen som strekker seg i nord-sør retning og fungerer som en menneskeskapt barriere mot landskapet videre vestover.

Landskapet i planområdet er sett under ett småkupert og sterkt preget av de store vatnene og etablert infrastruktur (veg, flyplass etc.). Planområdet lar seg likevel relativt naturlig dele inn i 3 delområder ut fra flere faktorer og sammenhenger som gir ulike kvaliteter på hvert område;

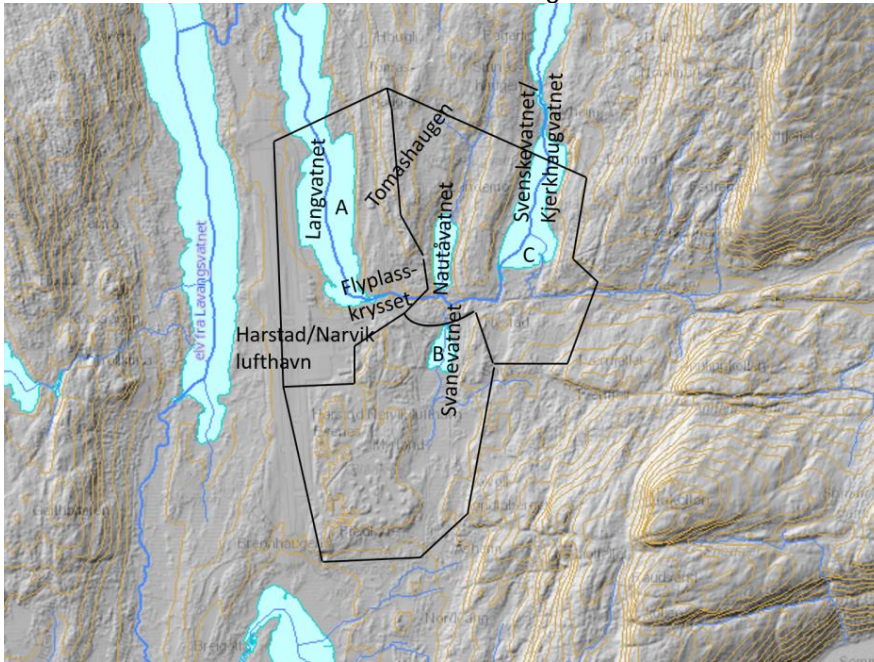
Figur 3-5. Oppdeling i delområder A, B, C (rød strek). Plangrense vist med stiplet sort strek.

Figur 3-6. Delområder (oransje) og plangrense (sort) vist på flyfoto hentet fra kommunekart.com.

3.3 Fastsettelse av landskapskarakter for delområdene:

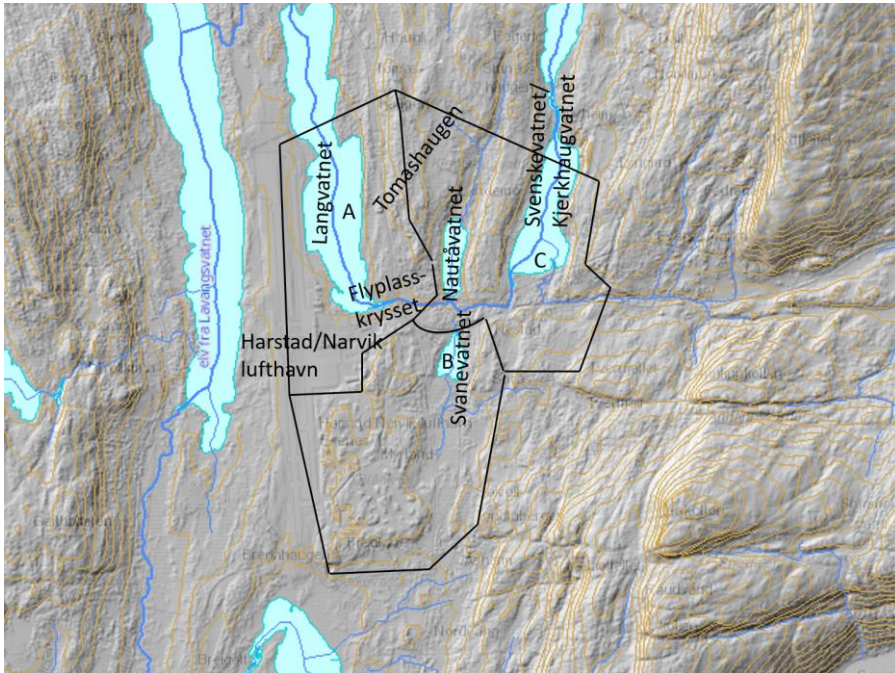
Delområder	Enkel beskrivelse
A. Langvatnet	Åpent og vekslende flatt og småkupert landskap ned rundt Langvatnet. Stedvis lav vegetasjon, noe flatehogst. Tomshaugen er skogkledt. Nautåa har utløp i sørøstre del av Langvatnet.
B. Forsvaret	Opparbeidet og småkupert terreng med veier og div. forsvarsinstallasjoner. Store myrflater fra Svanevatnet og sørover.
C. Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkaugvatnet	Preges av de to store vatnene, landbruks-/fritidsbebyggelse og dyrket mark. I tillegg er E10 + miljøstasjonen og motorcrossbanen (Moan) tydelige landskapsinngrep i området.

Delområde A - Langvatnet		Betydning for landskaps- bildets karakter
Geologi og landformer, vann og vassdrag	Et slakt skrånende, lett kupert landskap inn mot det avlange (nord-sør) Langvatnet. Området oppleves som et eget landskapsrom, hvor høydedraget mot E10 + toppen av Tomashaugen fungerer som vegg/avgrensning mot øst. Rullebanen på flyplassen blir en barriere mot vest, det samme blir terminalområdet + Forsvarsområdet mot sør. Tilhører nedbørsfelt «Elv fra Lavangsvatnet» og REGINE enhet «Røstelva». Ligger også innenfor verneplan for vassdrag (Kvitforsvassdraget). Elva Nautåa renner ut i den sørøstre enden av Langvatnet. Utsnitt fra NVE Atlas. Delområdene markert med sort strek	Viktig
Vegetasjons dekke	Bar- og løvtrær mot nord og langs Langvatnet, ellers snauhogde og bebygde arealer. 	Viktig

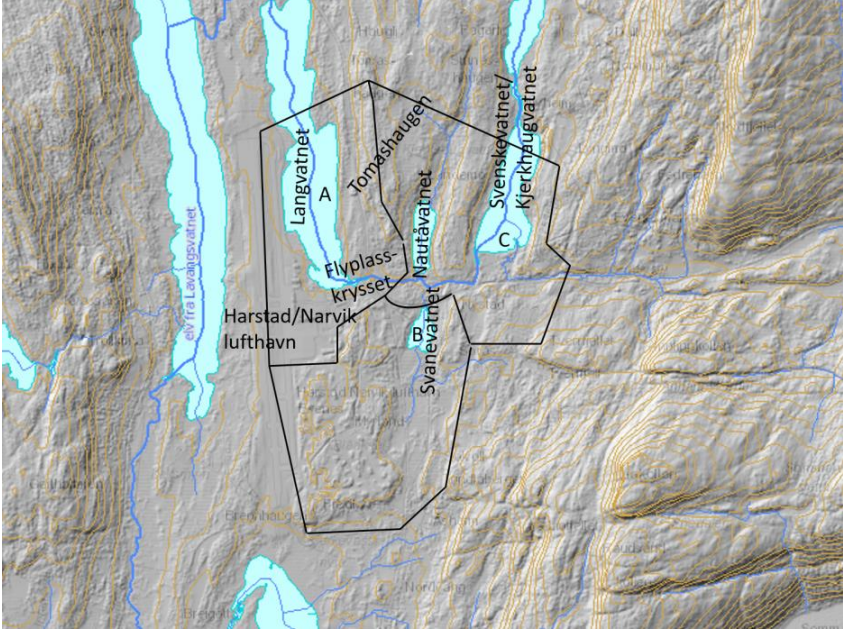
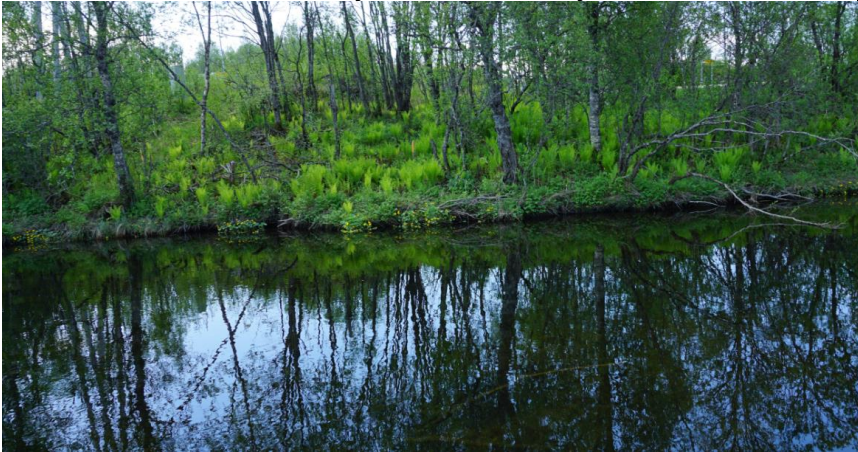
		
Arealbruk	Store deler av arealet innenfor delområdet er bebygd, men det er også noe skog + snauhogde områder, myrområder, ferskvann og dyrka mark. Bærer preg av å være et knutepunkt. Flyplassen Evenes Harstad/Narvik ble lagt hit som et kompromiss mellom byene, og åpnet tidlig på 1970-tallet. Tilliggende funksjoner som bensinstasjon, spisested og hotell har blomstret opp rundt denne etableringen. Forsvaret har også flybase her. 	Svært viktig
Bebyggelse	Samferdsel (Flyplass, E10, bensinstasjon++) Fritidsboliger. Hotell. Rullebaner lagt i lengderetning nord-sør midt mellom Lavangsvatnet og Langvatnet, med terminalområdet lett tilgjengelig fra kryss til E10. Annen bebyggelse forholder seg også til E10/plassert langs vegen. Typisk byggeskikk for byggeår.	Mindre viktig

		
Kulturhistorie	Stunesmarka Tomashaugen: Arkeologisk minne. Markasamisk gård med spor etter flere hustufter, gamle, veg, brønn, rydningsrøyser, fjørtufter, steingjede, jordkjeller, mødding og grisebinge, innmark og utmark. Gården ligger ca. 50 meter øst for dagens E10, og ca. 120 meter sør for fylkesgrensen mellom Troms og Nordland. Selve gården ligger på en liten flate med hellende landskap mot vest, og li opp mot øst. Eldre enn 100 år (Riksantikvaren/kulturminnesøk). Ligger helt nord i delområdet og påvirkes ikke av planlagte tiltak. 	Viktig
Romlig-visuelle forhold	Delområdet har en svak skålform: slake åsrygger med vegetasjon danner veggene i rommet, og Langvatnet utgjør bunnen.	Uvesentlig

Fastsatt karakter for landskapsbildet	Slakt skrånende, lett kupert landskap inn mot det avlange Langvatnet. Åsrygg med kulturminnelokalitet mot øst. Flyplassområdet m/rullebaner avgrensar delområdet mot sør og vest. Området inneholder enkelte menneskeskapte elementer som vitner om historisk bruk av området. Ellers bærer delområdet svært stort preg av samferdselstiltak som flyplass, E10 og tilliggende funksjoner som bensinstasjon etc.
--	--

Delområde B - Forsvaret		Betydning for landskapsbildets karakter
Geologi og landformer, vann og vassdrag	Småkupert område med lave åsrygger, dog relativt flatt mellom areal tatt i bruk av forsvaret og FV 7554. Tilhører nedbørsfelt «Elv fra Lavangsvatnet» og REGINE enhet «Røstelva». Innsjøen Svanevatnet ligger i nordøstre del av delområdet. Sør for vatnet ligger et større myrområde som også tilhører samme nedbørsfelt. <i>Utsnitt fra NVE Atlas. Delområdene markert med sort strek</i>	Viktig
Vegetasjonsdekke	Skog og kratt langs E10 og delvis oppover langs FV 7554. Også en del fragmentert skog inne på Forsvarets areal. Mellom Svanevatnet og FV7554 er det noe landbruksjord/slåttemark. Større myrområde mot sørøst.	Viktig
Arealbruk	Forsvarsområde.	Viktig
Bebyggelse	Forsvarsområde	Mindre viktig
Kulturhistorie	Ingen kjente/registrerte tilfeller	Uvesentlig
Romlig-visuelle forhold	E10 oppleves som en barriere mot nord, og åsrygg langs FV 7554 som en naturlig vertikal avgrensning mot øst. Ellers relativt flatt langs vatn og myr, med lavt, småkupert landskap mot vest.	Mindre viktig
Fastsatt karakter for	Karakteristisk for landskapet i dette delområdet er Svanevatnet og myrområdene, som blir liggende som en flate/bunn mellom det mer kupert forsvarsarealet mot	

landskaps- bildet	vest og åsryggen mot øst. Fylkesveien er en tydelig menneskeskapt visuell faktor i delområdet. Forsvarsinstallasjoner er godt synlig i landskapet.
----------------------	--

Delområde C - Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet		Betydning for landskapsbildets karakter
Geologi og landformer, vann og vassdrag	Delområdet preges av åsrygger med mellomliggende vann (Nautåvatnet og Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet) i nord-sør lengderetning på nordsiden av E10. Tilhører nedbørsfelt «Elv fra Lavangsvatnet» og REGINE enhet «Røstelva». Utsnitt fra NVE Atlas. Delområdene markert med sort strek	Viktig
Vegetasjons dekke	Større skogsområder med løvskog og noe barskog, typisk undervegetasjon i form av f.eks. ballblom, bekkeblom og bregner langs elv/vatn. Større arealer med dyrka mark + noe myrlendte områder. 	Svært viktig

		
Arealbruk	Åsene er preget av menneskelig aktivitet. Boliger og gårder er lokalisert langs toppene, og areal rundt disse + ned mot vatnene er dyrka. Sør for E10 er det et avfallsanlegg og en motorcrossbane. 	Svært viktig

		
Bebyggelse	Typisk mindre gårdsbruk med tilhørende bygninger og eldre bolighus fra ulike perioder på 1900-tallet. Noen bedre ivaretatt enn andre.	Mindre viktig
Kulturhistorie	Ingen kjente/registrerte tilfeller.	Uvesentlig
Romlig-visuelle forhold	Delområdet preges av flere åsrygger som skaper mindre rom innad i området rundt vatnene og E10.	Mindre viktig
Fastsatt karakter for landskaps-bildet	De store og delvis skogkledte/dyrka åsryggene sammen med de to vatnene med elveforbindelse er framtreddende for landskapsopplevelsen i dette delområdet. Fylkesveien bryter tvers gjennom området, og skaper et fysisk skille mellom nord og sør i området.	

3.4 Verdivurdering av delområder

Landskapets økosystemtjenester:

1. Stedsidentitet
Delområde A har betydning for både samisk identitet via registrert kulturminne, samt gir en lokal stedstilhørighet i form av arealbruk (flyplassens knutepunktsfunksjon for regionen) og fuglekikking i verneområdet. De andre delområdene har få/ingen slike landskapstrekk.
2. Inspirasjon og symbolske perspektiver
Ingen av delområdene vurderes å være av en karakter eller huse miljøer som gir inspirasjon og grunnlag for kunst, produkter og samfunn.

Ingen av områdene har landskap med etablert forvaltningsstatus pr. i dag. Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) er ikke ferdig for Nordland.

Delområde A - Langvatnet: (her vurderes alle kategorier)

	Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Natur-geografiske forhold	Betydning for regional/ nasjonal landskapsvariasjon		x			
	Natur-variasjon innenfor landskaps-område (inkludert kultur-betinget natur-variasjon)			x		
	Intakte natur-strukturer i landskapet			x		
Kultur-historien i landskapet	Landskap preget av virksomheter eller faser med betydning for historien		x			
	Landskap preget av bebyggelsesstruktur, bystruktur eller infrastruktur			x		
	Landskap med tilknytning til eller som har betydning for etniske grupper		x			
	Landskap med tilknytning til sosiale grupper	x				
	Landskap knyttet til historisk hendelse, tro eller tradisjon	x				

Andre romlige visuelle kvaliteter	Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet			x		
	Landskap med visuelle kvaliteter		x			

Samlet verdi:

Ubetydelig Noe Middels Stor Svært stor

Begrunnelse:

Dette fremstår som et sammenhengende landskapsrom med variert bruk og arealinnhold. Innenfor dette området finner man synlige menneskelige spor fra både fortid og nåtid, og det innehar mange fine visuelle landskapskvaliteter i form av Langvatnet, den skogkledte åsryggen på Tomashaugen samt utløpet av Nautåa. Det finnes også kulturminner innenfor området med betydning for etniske grupper. Området trekkes noe i verdi for mangel på særpreg (relativt vanlig forekommende landskap) samt mye utbygging og «rasering» av landskapsverdier (snauhogst). Totalt sett gis det på bakgrunn av dette en svak middels verdi samlet sett.

Delområde B - Forsvaret: (her vurderes alle kategorier)

	Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Natur-geografiske forhold	Betydning for regional/nasjonal landskapsvariasjon		x			
	Natur-variasjon innenfor landskapsområde (inkludert kulturbetinget naturvariasjon)			x		
	Intakte naturstrukturer i landskapet		x			
Kultur-historien i landskapet	Landskap preget av virksomheter eller faser med		x			

	betydning for historien					
	Landskap preget av bebyggelses struktur, bystruktur eller infrastruktur			x		
	Landskap med tilknytning til eller som har betydning for etniske grupper	x				
	Landskap med tilknytning til sosiale grupper	x				
	Landskap knyttet til historisk hendelse, tro eller tradisjon	x				
Andre romlige visuelle kvaliteter	Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet	x				
	Landskap med visuelle kvaliteter		x			

Samlet verdi:

Ubetydelig Noe Middels Stor Svært stor

Begrunnelse:

Delområdet har variert natur; kupert terreng og vatn/våtmark/myrer. Men det innehar i hovedsak ikke landskap som er betydningsfullt i en regional/nasjonal skala. Kulturhistorisk sett innehar det større nedbygde arealer (flyplass + forsvar), som preger landskapet. I området er det få spesielle/iøynefallende visuelle kvaliteter. Delområdet trekkes i verdi for mangel på visuelle særpreg og liten naturgeografisk betydning nasjonalt/regionalt, men får likevel «noe verdi» samlet sett pga. kulturhistorisk tilknytning i moderne tid.

Delområde C - Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet (her vurderes alle kategorier)

	Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Natur-geografiske forhold	Betydning for regional/nasjonal landskapsvariasjon			x		
	Naturvariasjon innenfor landskapsområde (inkludert kulturbetinget naturvariasjon)			x		
	Intakte naturstrukturer i landskapet			x		
Kulturhistorien i landskapet	Landskap preget av virksomheter eller faser med betydning for historien		x			
	Landskap preget av bebyggelsesstruktur, bystruktur eller infrastruktur		x			
	Landskap med tilknytning til eller som har betydning for etniske grupper	x				
	Landskap med tilknytning til sosiale grupper	x				
	Landskap knyttet til historisk hendelse, tro eller tradisjon	x				

Andre romlige visuelle kvaliteter	Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet		x			
	Landskap med visuelle kvaliteter		x			
Samlet verdi: Ubetydelig Noe Middels Stor Svært stor 						
Begrunnelse: Naturgeografisk ligger dette delområdet på middels verdi basert på regional sjeldenhet i «landskapskartlegging – representativitet og sjeldenhet» i Nordlandsatlas + fin naturvariasjon i landskapet med alt fra vatn/vassdrag, åpne sletter og jordbruksarealer samt skogkledte åser. Kulturhistorisk innehar ikke dette delområdet noe av særskilt betydning, og får derfor ubetydelig til lav score på dette. Delområdet har noen fine kvaliteter visuelt sett med åser og vatn, men vurderes ikke å ha landskap med spesiell allmenn verdi ift. Identitet og tilhørighet. Totalt sett får området en sterk «noe verdi».						

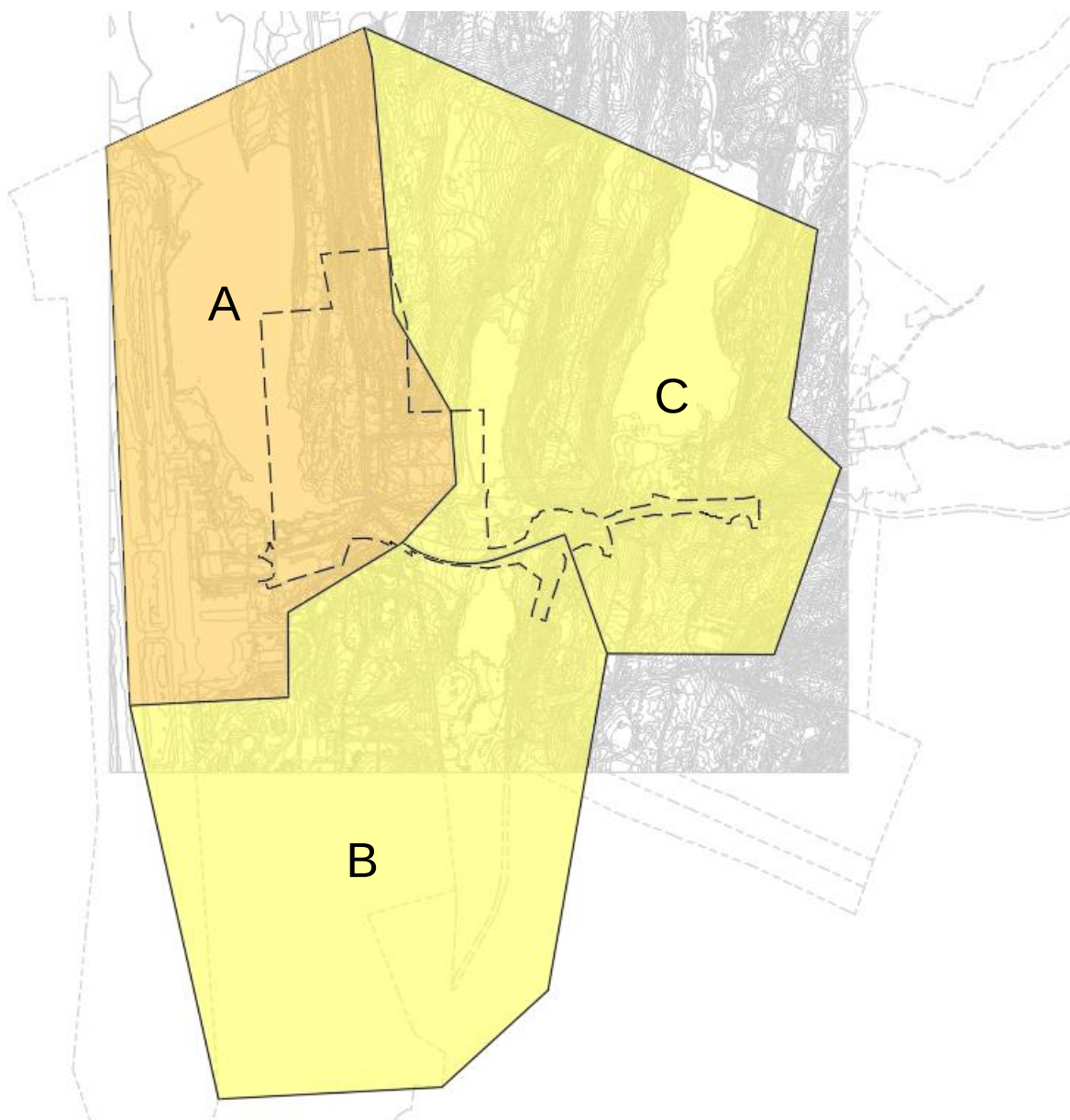
3.5 Oppsummering verdi

I tabell 3-1 er verdiene for delområdene i planområdet og influensområdet oppsummert. Kriteriene i tabell 2-2, 2-3 og 2-4 ligger til grunn for vurderingene.

Delområde	Beskrivelse	Verdi
Delområde A	Dette fremstår som et sammenhengende landskapsrom med variert bruk og arealinnhold. Innenfor dette området finner man synlige menneskelige spor fra både fortid og nåtid, og det innehar mange fine visuelle landskapskvaliteter i form av Langvatnet, den skogkledte åsryggen på Tomashaugen samt utløpet av Nautåa. Det finnes også kulturminner innenfor området med betydning for etniske grupper. Området trekkes noe i verdi for mangel på særpreg (relativt vanlig forekommende landskap) samt mye utbygging og «rasering» av landskapsverdier (snauhogst). Totalt sett gis det på bakgrunn av dette en svak middels verdi samlet sett.	Middels
Delområde B	Delområdet har variert natur; kupert terreng og vatn/våtmark/myrer. Men det innehar i hovedsak ikke landskap som er betydningsfullt i en regional/nasjonal skala. Kulturhistorisk sett innehar det større nedbygde arealer (flyplass + forsvar), som preger landskapet. I området er det få spesielle/iøynefallende visuelle kvaliteter. Delområdet trekkes i verdi for mangel på visuelle særpreg og liten naturgeografisk betydning nasjonalt/regionalt, men får likevel «noe verdi» samlet sett pga. kulturhistorisk tilknytning i moderne tid.	Noe
Delområde C	Naturgeografisk lander dette delområdet på middels verdi basert på regional sjeldenhet i «landskapskartlegging – representativitet og sjeldenhet» i Nordlandsatlas + fin naturvariasjon i landskapet med alt fra vatn/vassdrag, åpne sletter og jordbruksarealer samt skogkledte åser. Kulturhistorisk innehar ikke dette delområdet noe av særskilt betydning, og får derfor ubetydelig til lav score på dette. Delområdet har noen fine kvaliteter visuelt sett med åser og vatn, men vurderes ikke å ha landskap med spesiell allmenn verdi ift. Identitet og tilhørighet. Totalt sett får området en sterk «noe verdi».	Noe

Figur 3-8. Oppsummering av verdier for delområdene, fagtema landskap.

Verdikart

Figur 3-9. Verdikart: oransje=middels verdi, gul=noe verdi

4 Vurdering av påvirkning og konsekvens

4.1 Vurdering av påvirkning

Delområde A - Langvatnet:

Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Areal	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringe landskap.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med ingen/ubetydelig påvirkning på landskapskarakteren	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med noe negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med stor negativ påvirkning på landskapskarakteren.
Skala/dimensjoner	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet og framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala.
Visuell fjernvirkning	N.A.	Tiltaket har ingen/ubetydelige visuelle virkninger.	Tiltaket har visuelle virkninger som i noen grad forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som dominerer og forringer opplevelsen av delområdet.
Utforming og lokalisering	Tiltaket bygger opp under romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller reduserer fragmentering.	Tiltaket bryter ikke/i ubetydelig grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører ingen/ubetydelig fragmentering.	Tiltaket bryter noe med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører noe fragmentering.	Tiltaket bryter med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører fragmentering.	Tiltaket bryter i stor grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører omfattende fragmentering.
Arkitektonisk utforming	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, og/eller har særlig god design.	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har noe dårlig design.	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har dårlig design.	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, og/eller har svært dårlig design.

Samlet påvirkning:

Forbedret Ubetydelig Noe Forringet Sterkt forringet

Begrunnelse:

Områdeplanen vil medføre muligheter for ytterligere nedbygging av arealene langs Langvatnet, med tilrettelegging for til dels store og iøynefallende tiltak. Likevel vil dette foregå på arealer som i dag ikke er av vesentlig betydning for landskapsopplevelsen i området – nye arealer som avsettes til næring er snauhogde, og til dels allerede utfylte/planerte, mens arealer som allerede er avsatt til næring i gjeldende reguleringsplaner allerede er avklart til slikt formål. E10 går også allerede gjennom området, men en endring av krysset slik det er planlagt vil beslaglegge enda mer areal enn i dag, og virke mer «påtrengende». Med dette i bakhodet vurderes utforming/lokalisering og arkitektonisk utforming til «noe forringet» da planlagte tiltak vil kunne øke den negative effekten på landskapet fra dagens situasjon, men ikke vesentlig. Men ved full utbygging vil tiltakene samlet sett kunne dominere delområdet, og dermed «forringe» areal- og skala/dimensjonsaspektet + den visuelle fjernvirkningen. Totalt vurderes med dette samlet påvirkning til svakt forringet for delområde A.

Påvirkning av landskapskarakteren for delområde A:

«Slakt skrånende, lett kupert landskap inn mot det avlange Langvatnet. Åsrygg med kulturminnelokalitet mot øst. Flyplassområdet m/rullebaner avgrenser delområdet mot sør og vest. Området inneholder enkelte menneskeskapte elementer som vitner om historisk bruk av området. Ellers bærer delområdet svært stort preg av samferdselstiltak som flyplass, E10 og tilliggende funksjoner som bensinstasjon etc.»

Store deler av arealet mellom E10 og Langvatnet vil bli endret til næring med mulig terrassering av landskapet og etablering av større bygningsvolumer og internvegssystemer. E10 vil endre høyde i terrenget, samt få en rundkjøring og arm under E10 for adkomst til flyplassen (noe som medfører nok en vegkryssing over Nautåa). Arealet mellom adkomstveg til flyplass og Langvatnet vil kunne bebygges, samt at det tvers over vegen vil kunne bygges et høyt parkeringsanlegg. Alt dette vil sammen gjøre vegsystemet mer «innebygd», og minske utsikten fra veg over Langvatnet. Totalt sett vil derfor planen få tydelig innvirkning på landskapskarakteren for området i form av at den vil intensivere/øke en del av det som allerede gir området sin karakter, og muligens endre landskapstopografien noe dersom det blir en utstrakt terrassering ned mot Langvatnet.

Delområde B - Forsvaret:

Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Areal	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringt landskap.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med ingen/ubetydelig påvirkning på landskapskarakteren	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med noe negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med stor negativ påvirkning på landskapskarakteren.
Skala/dimensjoner	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet og framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala.
Visuell fjernvirkning	N.A.	Tiltaket har ingen/ubetydelige visuelle virkninger.	Tiltaket har visuelle virkninger som i noen grad forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som dominerer og forringer opplevelsen av delområdet.
Utforming og lokalisering	Tiltaket bygger opp under romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller reduserer fragmenteringen.	Tiltaket bryter ikke/i ubetydelig grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører ingen/ubetydelig fragmentering.	Tiltaket bryter noe med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører noe fragmentering.	Tiltaket bryter med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører fragmentering.	Tiltaket bryter i stor grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører omfattende fragmentering.
Arkitektonisk utforming	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, og/eller har særlig god design.	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har noe dårlig design.	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har dårlig design.	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, og/eller har svært dårlig design.

Samlet påvirkning:

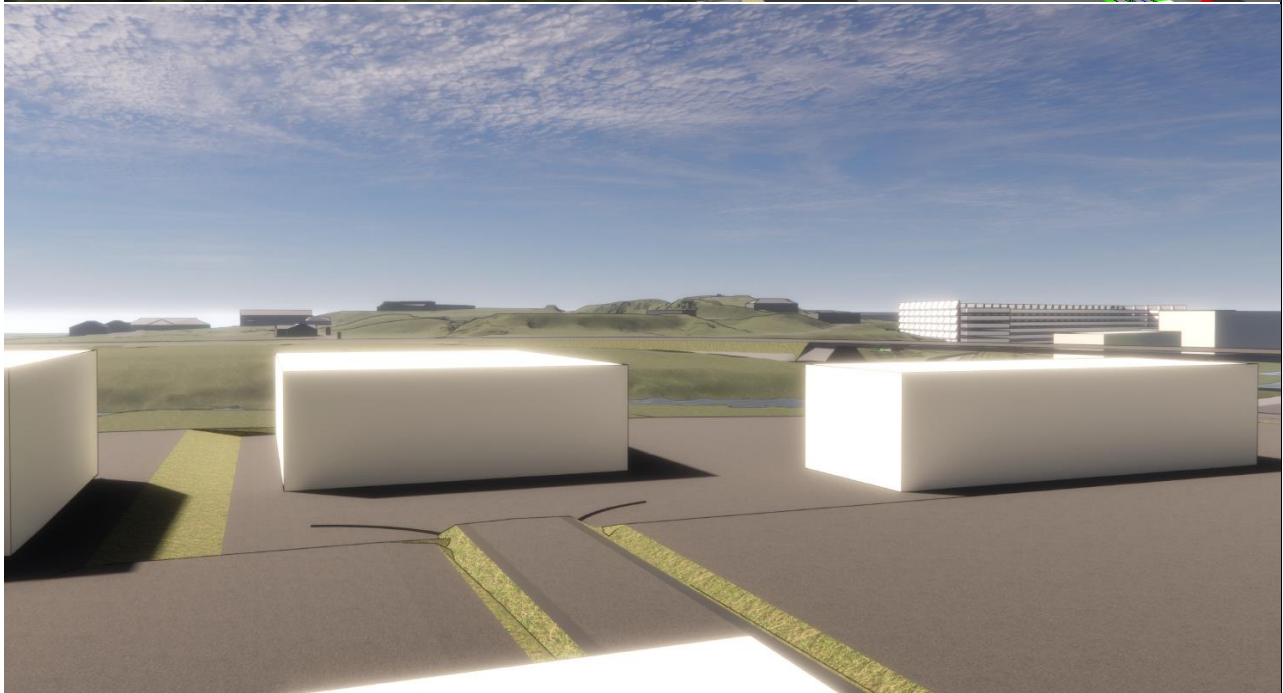
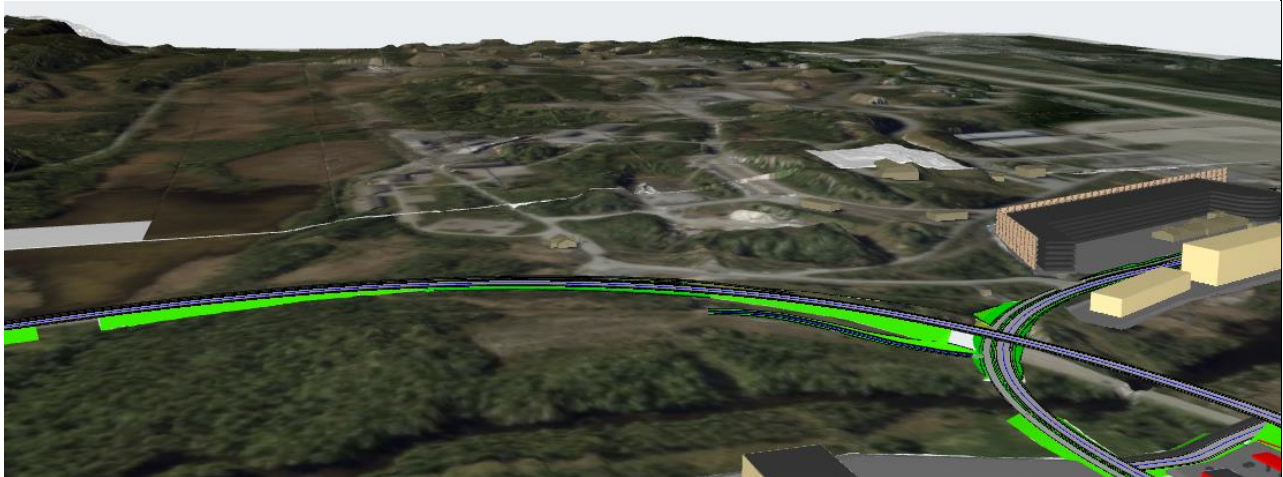
Forbedret

Ubetydelig

Noe

Forringet

Sterkt forringet

Begrunnelse:

Delområde B ligger noe tilbaketrukket fra der hovedtyngden av tiltakene planlegges, og påvirkes således ikke direkte av planen. Delområdet består i hovedsak av arealer som Forsvaret disponerer, så det er også begrenset hvor mye innsyn en har i området. Samlet påvirkning er vurdert til ubetydelig/noe – ubetydelig på bakgrunn av tiltaksplasseringer og skjermvegg ved parkeringshus, og noe da E10 skal legges litt om og det vil bli synlig fra vegen. Illustrasjonen er tatt fra den høyeste bygningen på Nautå øst, og over viser ikke eks. vegetasjon på motsatt side av elven, som bidrar ytterligere til skjerming av innsyn.

Påvirkning av landskapskarakteren for delområde B:

«Karakteristisk for landskapet i dette delområdet er Svanevatnet og myrområdene, som blir liggende som en flate/bunn mellom det mer kupert forsvarsarealet mot vest og åsryggen mot øst. Fylkesveien er en tydelig menneskeskapt visuell faktor i delområdet. Forsvarsinstallasjoner er godt synlig i landskapet»

Landskapskarakteren i dette delområdet vil bli lite påvirket av planen. Det er kun de nærmeste områdene rundt E10 som kan bli litt fysisk endret som følge av planforslaget, ellers beholdes både forsvarsområdet og vatn/myrområdene slik de er i dag - med begrenset inn- og utsyn.

Delområde C - Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet:

Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Areal	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med ingen/ubetydelig påvirkning på landskapskarakteren	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med noe negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med stor negativ påvirkning på landskapskarakteren.
Skala/dimensjoner	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet og framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala.
Visuell fjernvirkning	N.A.	Tiltaket har ingen/ubetydelige visuelle virkninger.	Tiltaket har visuelle virkninger som i noen grad forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som dominerer og forringer opplevelsen av delområdet.
Utforming og lokalisering	Tiltaket bygger opp under romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller reduserer fragmenteringen.	Tiltaket bryter ikke/i ubetydelig grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører ingen/ubetydelig fragmentering.	Tiltaket bryter noe med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører noe fragmentering.	Tiltaket bryter med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører fragmentering.	Tiltaket bryter i stor grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører omfattende fragmentering.

Arkitektonisk utforming	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, og/eller har særlig god design.	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har noe dårlig design.	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har dårlig design.	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, og/eller har svært dårlig design.
-------------------------	---	--	--	---	---

Samlet påvirkning:

Forbedret Ubetydelig Noe Forringet Sterkt forringet

Begrunnelse:

De nye tiltakene som områdereguleringsplanen vil legge til rette for vil skje hovedsakelig utenfor delområde C, og knapt bli synlige herfra - da med unntak av G/S veg mot Moan. E10 ligger der i dag også, og endringene på selve E10 er allerede regulerte og vil ikke bli store fra dagen situasjon. Påvirkning av landskapet langs dette strekket er behandlet i SVV's plan for E10-kryss mot Harstad/Narvik lufthavn som nylig er vedtatt, og med unntak av G/S veg direkte implementert i denne planen for dette området. G/s veg følger i hovedsak E10, og arealer avsatt til annet vegformål, og vurderes derfor ikke å få noen betydning for landskapet i dette området. Skogen inn mot delområde A langs Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet er såpass høy og tett, at tiltakene også vil bli godt skjermet for delområde C. Totalvurderingen av delområdet landet på bakgrunn av dette på «ubetydelig påvirkning».

Påvirkning av landskapskarakteren for delområde C:

«De store og delvis skogkledte/dyrka åsryggene sammen med de to vatnene med elveforbindelse er framtreddende for landskapsopplevelsen i dette delområdet. Fylkesveien bryter tvers gjennom området, og skaper et fysisk skille mellom nord og sør i området.»

Planen vil ikke beslaglegge nye arealer innenfor delområdet, og ei heller påvirke landskapets fysiske beskaffenhet, romlige sammenhenger eller visuelle forhold. Det kan bli mindre terrenginngrep/endringer ifb. oppgradering av E10, men ellers blir landskapet i dette delområdet relativt upåvirket av planen.

Supplerende vurderinger:

Virkningens varighet

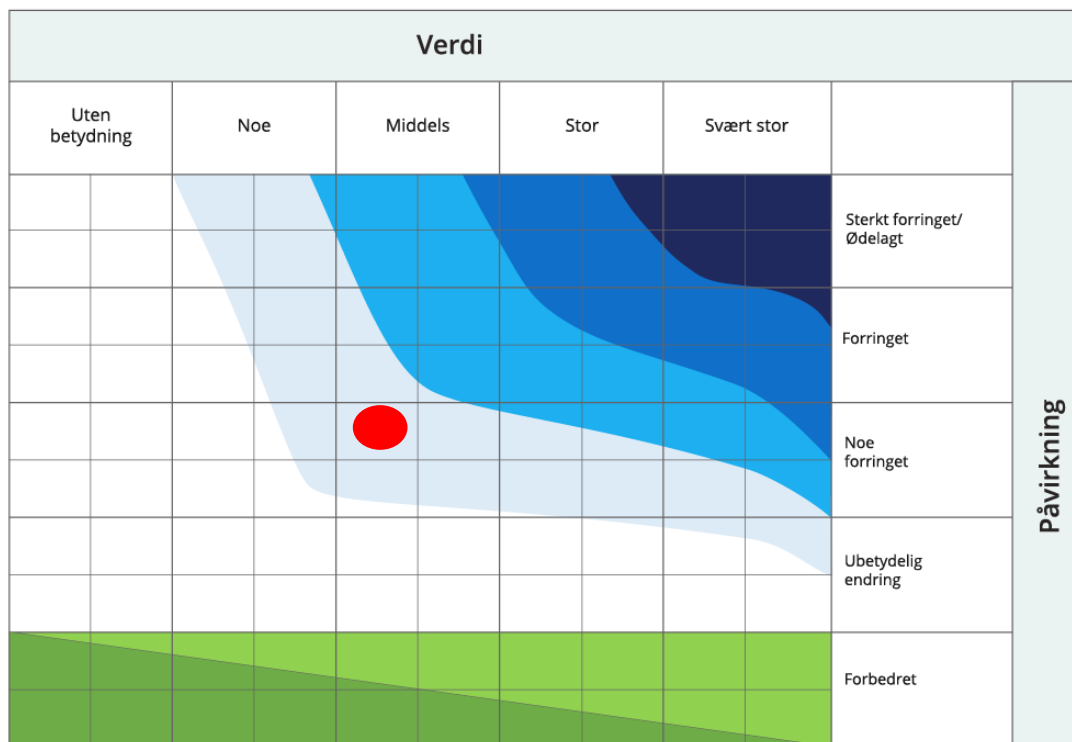
Ferdig etablerte næringsområder og vegsystem slik denne planen søker å hjemle vil skape varige endringer av landskapet, som evt. vil kreve lang tid og store ressurser for å tilbakeføre til dagens situasjon. Likevel er store deler av området allerede delvis bebyggt og regulert i dag, og en utvidelse i dette området kontra å ta i bruk urørte områder vurderes som gunstig, spesielt siden naturreservatet ivaretas/ikke berøres.

Indirekte virkninger

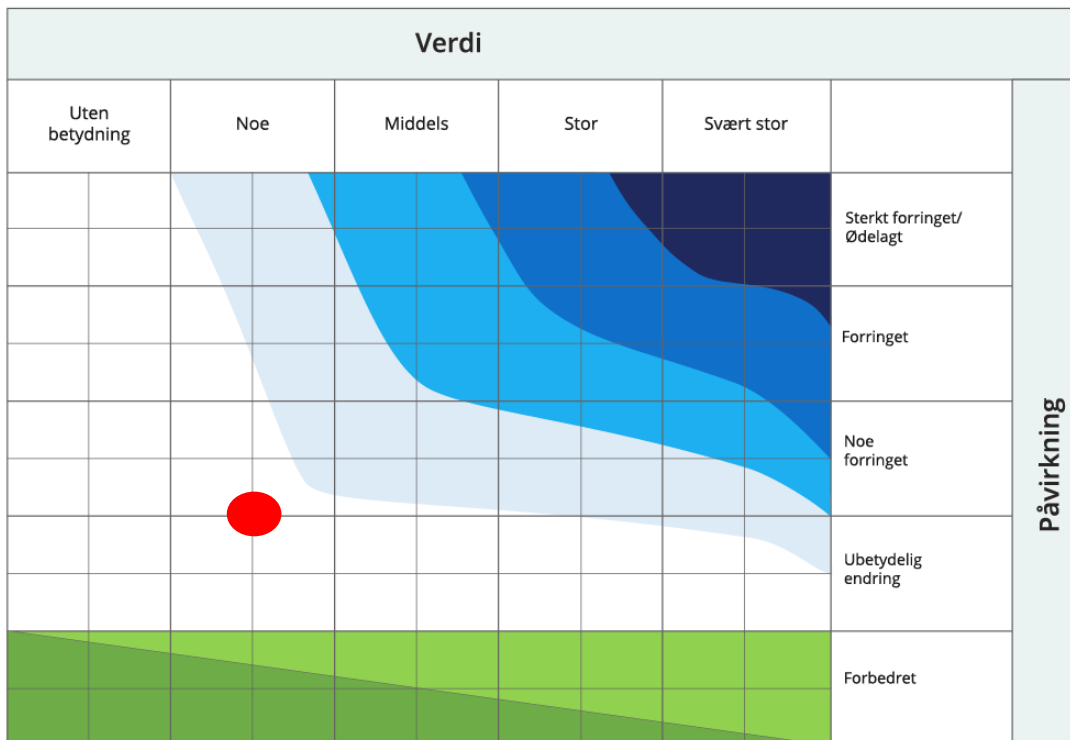
Etablering av næringsområder kan generelt gi økte klimagassutslipp og/eller påvirke friluftsområder, natur- og kulturmiljøer. Ift. klimagassutslipp etc. i dette tilfellet hjemler planen riktignok noen nye næringsområder, men flere arealer er allerede hjemlet i gjeldende planer. Samlokalisering av næringsområder vurderes i utgangspunktet positivt, og i dette området finnes det i tillegg allerede et fjernvarmeanlegg med forsyningskapasitet også til de nye områdene. For påvirkning av frilufts- og naturområder vises til hhv. KU for friluftsliv og KU for naturmangfold. For kulturpåvirkning vises til planbeskrivelse, men utvikling av et slik knutepunkt som dette kan muligens få betydning for/definere arealbruk og evt. kulturutvikling av området i lang tid fremover.

4.2 Vurdering av konsekvenser for landskap

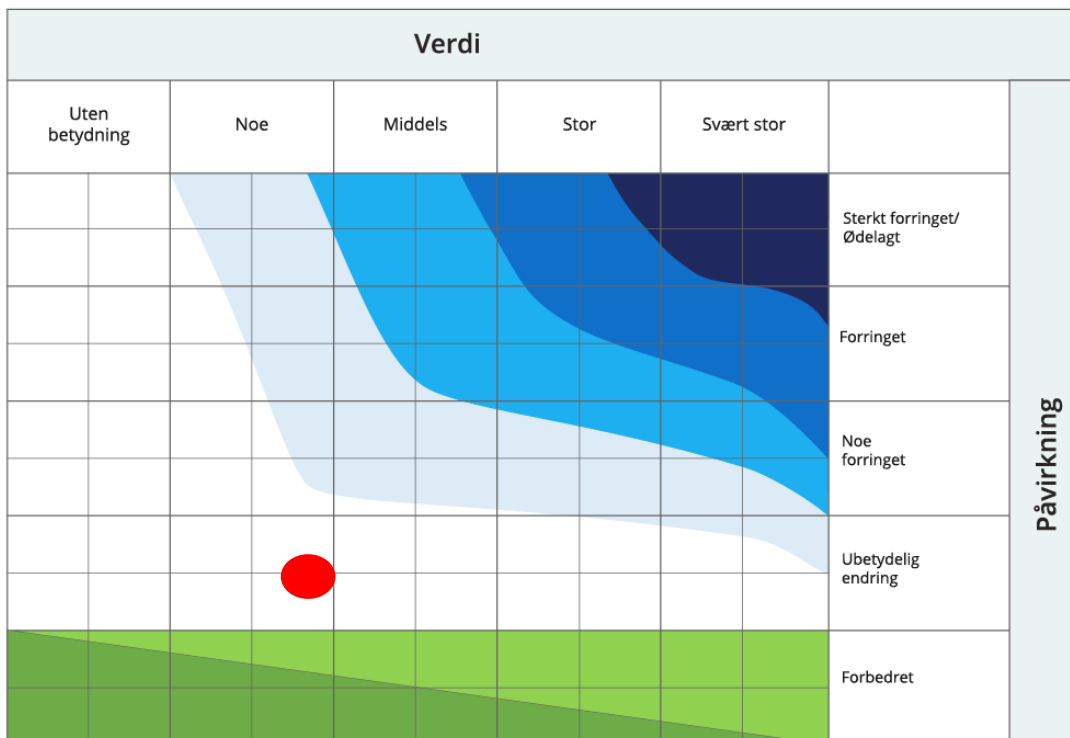
Delområde A - Langvatnet:

Delområde B - Forsvaret:

Delområde C - Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet:

For en samlet vurdering av resultatene fra konsekvensviftene og begrunnelsen for konsekvensgrad se kap. 7. Samlet vurdering. Her begrunnes den samlede konsekvensgraden, og hva som skiller utbyggingsalternativet fra nullalternativet.

4.3 Oppsummering – påvirkning og konsekvens

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
A - Langvatnet	Middels	Noe forringet	-
B - Forsvaret	Noe	Noe forringet /ubetydelig endring	0
C - Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet	Noe	Ubetydelig endring	0

Figur 4-1. Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområdene.

5 Anleggsfasen (midlertidige påvirkninger)

Den største midlertidige påvirkningen i anleggsfasen handler om planerings- og byggearbeidene; større masseflyttinger i forbindelse med klargjøring av byggeområdene, terrasseringer av næringsarealer, etablering av veiadkomst og ikke minst etablering av ny avkjøring fra E10 (nytt flyplasskryss med rundkjøring og ny kryssing over Nautåa + heving av E10)

Det må regnes med noe anleggstrafikk på E10 i anleggsfasen. Dette kan medføre støv og skitt og trafikale forstyrrelser på offentlig veg i området. Men når byggegrop + anleggsvei er opparbeidet, kan arbeidene skje uten de helt store forstyrrelsene for de som ferdes langs offentlig veg.

Masseuttaket/byggegroppen og utfylling/etablering av nytt flyplasskryss blir et markant landskapsinngrep i anleggsfasen og i årene som følger. I aktiv anleggsfase kan det også være behov for mellomlagringsarealer for masser. Med det kan det også følge støv og støv.

6 Skadereduserende tiltak

Tiltakenes største visuelle utfordringer skapes av bygningsvolumer/-høydene, planering/masseuttak av terreng og nytt flyplasskryss/endring av høyden på E10. En oppdeling av næringsområdene, med ulike høyder på terreng (terrasseringer) og tillatte byggehøyder tilpasset disse vil kunne dempe helhetsvirkningen av det totale inngrepet som reguleringen vil hjemle, men tiltakene vil uansett bli et godt synlig element fra E10 og flyplassområdet. Utsikt fra nærliggende boliger påvirkes i mindre grad. Byggehøyder bør vurderes med tanke på utsikt for naboer fra Kjerkhaugen.

En bør begrense bruk av inngjerding av arealer. Gjerder bør evt. utformes/plasseres slik at det er minst mulig iøynefallende.

Bygningene i området bør få et arkitektonisk uttrykk, materialbruk, volum og høyder som danner en sammenheng og helhet og som fungerer i et samspill med høydeforskjeller i området, samt ikke skaper konflikter med forsvarsområdet eller flyplassen. Gjerne bruk av «grønne» tak eller mørke/naturfargede, ikke-reflekterende tak og vegger. Bygningene bør tilstrebes plassert og utformes slik at de blir minst mulig til visuell sjanse. Refleksjoner i fasader/vindusflater etc. må avstemmes mot flyplass.

Et kompensierende tiltak for innsynsproblematikk mot forsvarsområder vil helt klart være plasseringen av det planlagte parkeringshuset/skjermingsveggen. Selve bygningskroppen/materialbruken bør da utformes på en slik måte at man sikrer skjermingsfunksjon.

Vegetasjon kan også benyttes for å dempe den visuelle påvirkningen av tiltaket på landskapsopplevelsen. En buffersone med vegetasjon på f.eks. 20-30 m bredde mellom E10 og næringsarealer på Nautå vest (mellom E10 og Langvatnet) kan f.eks. bidra sterkt til å redusere opplevelsen/inntrykket av et kjempestort næringsområde for de som kjører langs E10 gjennom området. Dette bør absolutt vurderes nærmere ved detaljregulering av Nautå vest.

7 Samlet vurdering

Samlet konsekvensgrad for landskap:

Delområde	Alternativ 0 - konsekvenser	Alternativ 1 - konsekvenser
A - Langvatnet	0	Noe miljøskade (-)
B - Forsvaret	0	Ikke berørt
C - Moan - Nautåvatnet – Svenskevatnet/Kjerkhaugvatnet	0	Ikke berørt
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens	Noe negativ konsekvens
Rangering	1	2
Begrunnelse for rangering	Dagens situasjon, uten nye inngrep.	Terrenginngrep og tiltaket.

Figur 7-1. Sammenstilling av konsekvenser.

Kort oppsummering/beskrivelse:

Utbygging av arealene i tråd med det som foreslås i områdeplan Evenes vurderes samlet sett å gi små negative konsekvenser for landskapet ved full utbygging av anlegget. Tiltakene skjer i et landskap som allerede er sterkt preget av utbygging, både med bygg og samferdselsanlegg. Landskapet er heller ikke voldsomt eksponert utenfor selve området og er ikke definert/ansett som sjeldent forekommende. Området har lav-middels verdi i tidligere verdikartlegging av landskap.

Tiltaksomfanget er likevel relativt stort ved full utbygging og den visuelle påvirkningen av bygningenes høyde og volum, nytt veganlegg etc. vil betydelig for alle som ferdes i området, både til lands og i lufta. Nærmeste nabo i sør er Forsvaret, som har sine restriksjoner vedr. innsynsmuligheter etc. på sitt område fra planområdet.

Det er delområde A som har høyest verdi, får den største påvirkningen og dermed også noe negative konsekvenser. Delområde A er også vektlagt høyest siden det er dette området hvor mesteparten av tiltaket finner sted. Her vil mesteparten av ny næringsbebyggelse og i tillegg nytt veganlegg komme. I tillegg til vil det også bli et nytt inngrep (bro) i elvekanten på Nautåa ifm. veiføring under E10 til flyplass. For de to andre delområdene vurderes konsekvensene ut fra lav verdi og lav påvirkning å være små/minimale.

Konsekvens av utbygging av planområdet som angitt i tiltaksbeskrivelsen vurderes samlet sett til «noe negativ» for fagtema landskap. (Det gjelder også konsekvensene i anleggsfasen.)

Den endelige påvirkningsgraden og konsekvensgraden kan endres gjennom det videre planarbeidet. Blant annet kan det ha betydning om anbefalte skadereduserende tiltak som omtalt i kapittel 6 følges opp.

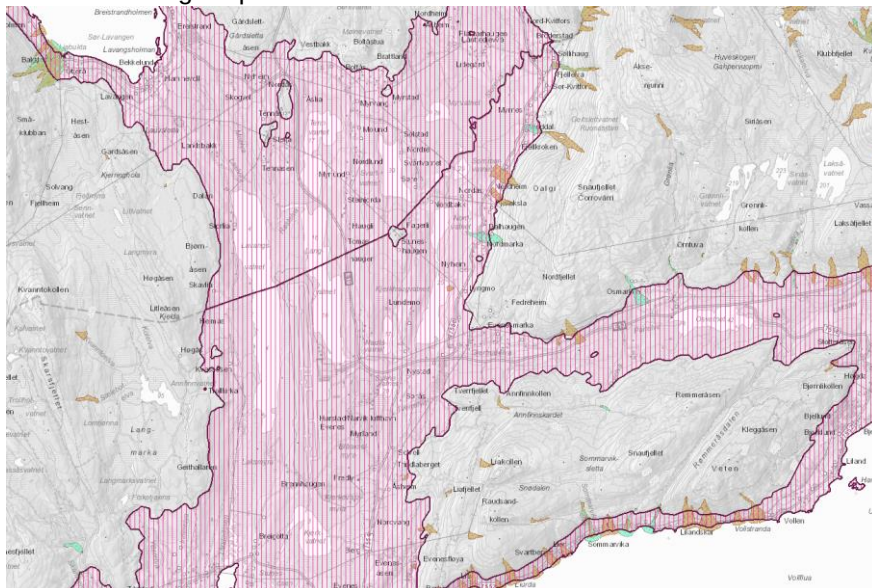
8 Andre hensyn som er relevante for beslutningstaker

8.1 Klimaendringer som kan påvirke fagtema landskap:

1. Havnivå

Havnivåstigning i Evenes (Bogen) med klimapåslag er beregnet til 47 cm. Planområdet ligger 3-4 km fra havet, så havnivå vurderes ikke relevant for påvirkning av landskapstemaet for denne planen.

2. Jord- og sørpeskred

Figur 8-1. Utsnitt fra NVE Atlas

Området er ikke flom(grønn)- eller jordskred(brun)utsatt, men hele arealet ligger under marin grense (røde striper) så utredning av sikker byggegrunn er viktig. Temaet vurderes i utgangspunktet ikke relevant mtp. landskapsvirkninger.

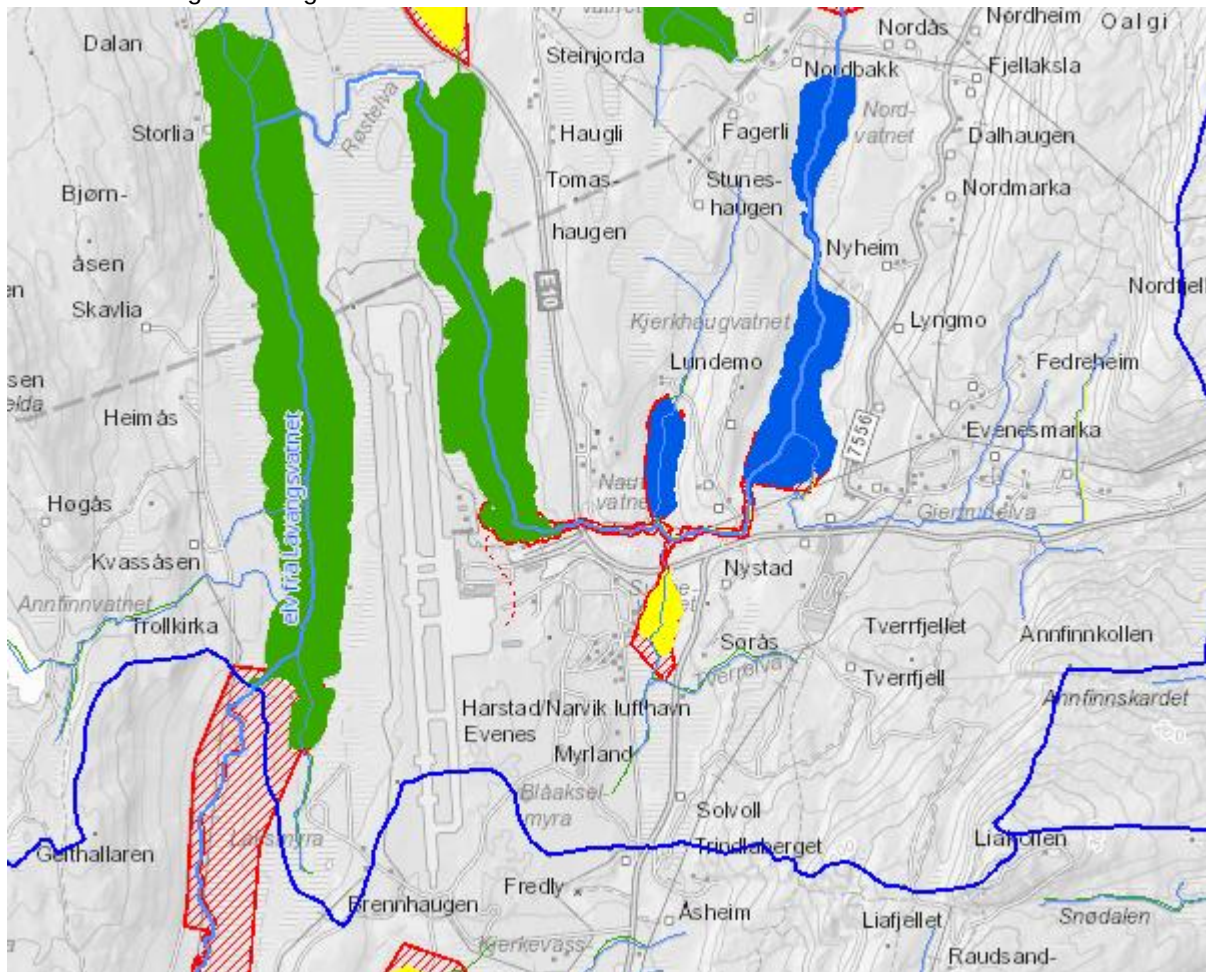
3. Flomsoner

Figur 8-2. Utsnitt fra Naturbase som viser aktsomhetsområder for flom i grønt.

Aktsomhetsområder flom markert med grønt viser at i de arealene som grenser mot elv/vann må man være obs på evt. flomproblematikk. For bebyggelse/inngrep er det avsatt en grønn buffer/byggegrense på 50 meter mot elv/vann.

4. Vann og vassdrag

Figur 8-3. Utsnitt fra Naturbase

Planområdet ligger innenfor verneplan II av 1980 (Kvitforsvassdraget), vassdraget drenerer terrenget nord for Evenes flyplass og har utløp nær denne. Det er flere vannforekomster/vatn innenfor planområdet, og planområdet berører også en god del av Nautå naturreservat.

Klimaet blir stadig våtere, og det forventes økt nedbør i årene som kommer. Man må derfor ta høyde for økt vannføring i elveløpene (se også forrige pkt.) Det er viktig at planlagte tiltak ikke påvirker vann/vassdrag/naturreservat (fugleliv) negativt i form av forurensning/utslipp etc. Dersom lokalt dyreliv påvirkes negativt vil det ha klar betydning for landskapsopplevelsen i området. Langs vatnene/elvene finner en typiske våtmarksplanter (bla. ballblom/bekkeblom og bregner), så dersom vannføringen endrer seg vil også denne landskapsopplevelsen kunne forandre seg.

5. Varig snø- og isdekke

Planlagte tiltak vurderes ikke å påvirke varig snø- og isdekke.

6. Økologiske forhold, som gjengroing eller endret tregrense

Planen forutsetter noe fjerning av skog for å oppnå utbyggingsarealer, men en del er avklart i eks. planer og ellers er området allerede delvis utbygd og tatt i bruk. Nautå naturreservat hensyntas og skal fortsatt ligge uberørt, med unntak av området hvor E10 krysser elva.

8.2 Virkninger i lys av nasjonale miljømål

Norge har 24 nasjonale miljømål (miljostatus.no), og; miljømål nummer 1.3: «et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner» er spesielt viktig å vektlegge i vurderingen av landskap.

Nasjonale mål for landskap inngår primært i formålsparagrafer og bestemmelser i:

Europarådets landskapskonvensjon,

Artikkel 3

Målene med denne konvensjon er å fremme vern, forvaltning og planlegging av landskap og å organisere samarbeid mellom partene.

Plan- og bygningsloven;

§ 3-1. Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven

b) sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer

Kulturminneloven;

§ 1. Lovens formål.

«Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning ...»

Naturmangfoldloven;

§ 1. (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Stortingsmeldinger om kulturmiljø og naturmangfold, Meld St. 16 (2019-2020) og Meld.St. 14 (2015-2016):

Nasjonalt mål 3

Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk. Målet understreker at et mangfold av kulturminner, kulturmiljøer og landskap skal tas vare på som ressurser og grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.

Sett opp mot nasjonale miljømål for landskap vurderes ikke planen/tiltakene å gå på bekostning av disse/umuliggjøre oppnåelse av uttalte mål. Mesteparten av planområdet er regulert/utbyggt i dag. Landskapet i dette området har ingen nasjonal verdi, det er gjort tiltak som sørger for å ivareta naturreservat og registrert kulturminne berøres ikke. Det vil fortsatt være tilgang til vatnene for publikum/fugletittere osv.

8.3 Miljøverdier av nasjonal og vesentlig regional interesse

Hvilke landskap som er av nasjonal og vesentlig regional interesse fremkommer av Rundskriv: Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, T-2/16, kapittel 3.9: Kulturhistoriske verdier og naturmangfoldverdier knyttet til landskap

Innsigelse skal vurderes når planforslaget vil komme i konflikt med:

- Verdensarvområder (Bergstaden Røros, Vegaøyan, Vestnorsk fjordlandskap – Geirangerfjorden, Nærøyfjorden og Industrieren Rjukan-Notodden).
- Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), jf. kartlag i Askeladden.
- Nasjonale kulturhistoriske bymiljøer, jf. NB!registeret.
- Helhetlige kulturlandskap av nasjonal eller vesentlig regional interesse, herunder utvalgte kulturlandskap i jordbruket, jf. Naturbase.
- Landskap kartlagt etter NiN av nasjonal eller vesentlig regional verdi, der slik verdsetting foreligger.
- Landskap der de samlede kulturhistoriske verdiene og naturmangfoldverdiene vurderes å utgjøre en miljøverdi av nasjonal eller vesentlig regional interesse.

Planforslaget eller tiltaket er ikke i konflikt med noen av disse landskapene.

8.4 Samlede virkninger:

Samlede virkninger for fagtema landskap for dette planforslaget vurderes å være små – sett i lys av allerede utbygde arealer og allerede godkjente planer og tiltak i området. Bla. har Forsvarsbygg og Statens vegvesen nylig fått godkjent to reguleringsplaner i dette området. Nautå øst er også hjemlet i eks. regulering – så de «nye» arealene som hjemles i dette planforslaget er reelt sett: areal for vannbehandlingsanlegg,

«Flyplassveien nord» samt «Nautå vest» (se figur 1-2). De to siste er arealer som delvis er tatt i bruk allerede (hhv. med utfylling og snauhogst), og derfor ikke reelle uberørte arealer. Vannbehandlingsanlegget vil ikke bli synlig utenfra, og er plassert slik i landskapet at det ikke vil skape konflikter med friluftsliv-/natur- eller kulturopplevelser.

Landskapet i området er ikke vurdert å være verken spesielt sjeldent eller verdifullt i nasjonal skala. Det er allerede gjort store landskapsinngrep i området, Nautå naturreservat ivaretas, flere næringsområder er allerede hjemlet i eks. planer, og utredningsområdet ligger strategisk godt til for ytterligere utvikling av et knutepunkt langs eksisterende E10 og mellom Harstad og Narvik. Landskapsvirkningene er vurdert til «noe negative». Utslagsgivende for det er i hovedsak de nye utbyggingsområdene og medfølgende endringer av landskapskarakteren langs Langvatnet.

Utredningsområdet vurderes å ha lav sårbarhet og god robusthet for tiltak som søkes hjemlet i dette planforslaget, og er uten spesielle konflikter med nasjonale forvaltningsmål for landskap.

8.5 Usikkerhet

Utredningen er gjort på bakgrunn av eksisterende informasjon i databaser, planer etc., men mangler direkte samtaler/kontakt med lokalbefolkning og deres opplevelse av landskapet. Hvorvidt det ville fremkommet noe av betydning for endelig resultat er usikkert, men vurdert som mindre sannsynlig. Det, i kombinasjon med at det her er snakk om utvidelse av et område som allerede er sterkt preget av utbygging, førte til at slik kontakt/intervjuer heller ikke ble prioritert ifm. denne utredningen.

Endelig bruk av alle arealer er heller ikke helt låst, og enkelte områder får krav om ytterligere detaljutredning før utbygging. De tiltakene som pr. i dag vurderes som mest sannsynlig og en beskriver påvirkningen av landskapet for kan endre seg noe før områdene bygges ut, og dermed også endre noe på den reelle påvirkningen til slutt. Utredningen er for disse arealene gjort på et overordnet nivå, og blir dermed noe generell, men er gjort etter beste evne på bakgrunn av tiltaksbeskrivelse i kap. 1.

9 Kilder

Publikasjoner:

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) (2016) «Havnivåstigning og stormflo»

H. Lykkja et. al. (2014) «Landskapstyper i Nordland, Verdisetting», AN-rapport 6-2014.

H. Lykkja et. al. (2014, rev. 2017) «Sjeldne og typiske landskap i Nordland», AN rapport 6-2014, rev. 2017.

L. A. Uttakleiv et. al. (2014, rev. 2017) «Landskapstyper i Nordland. Typeinndeling», AN-rapport 5-2014, rev 2017.

Statens vegvesen ved Vegdirektoratet (2018) «Håndbok V712 – Konsekvensanalyser»

Nettsider:

Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune sine kartsider, www.nordlandsatlas.no

Kommunekart for div. kartutsnitt [Kommunekart](#)

Kommunekart i 3D for 3D-bilder av delområder, [Kommunekart 3D](#)

Miljødirektoratets Veileder M-1941 [Landskap - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Miljødirektoratets Naturbase, www.naturbase.no

Miljødirektoratets Miljøinformasjonsside, www.miljostatus.no

Miljødirektoratets Kartportal Natur i Norge, <http://nin.miljodirektoratet.no/>

NVE Atlas: [NVE Atlas](#)

Riksantikvarens Kulturminnesøk, [Hjem - Kulturminnesøk \(kulturminnesok.no\)](#)

Annet:

Planvarsel og planprogram for Områdeplan Evenes

Opplysninger fra oppdragsleder

Fagutredning landskapsbilde Hålogalandsvegen E10/RV.85/RV.83 (2016, Sweco)

Rundskriv: Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, T-2/16,

Bilder:

Norconsult har tatt alle bilder som ikke er direkte kreditert i bildetekst. Illustrasjonsbilder i kap. 1 og 4 er det også Norconsult som har utarbeidet.